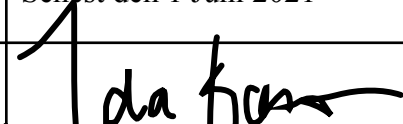

En kvalitativ undersøgelse af 3 udvalgte professionelles samarbejde med forældre, til anbragte børn.

Denne opgave eller dele heraf må kun offentliggøres med forfatterens tilladelse jf. bekendtgørelse af lov om ophavsret/ophavsretsloven nr 1114 af 23.10.2014.

Studienummer:	20190957
Navn på studerende:	Ida S. Køhlert
Profession:	Udd. Socialrådgiver Juni 2018
Semester:	4
Titel på Fag:	Kandidatspeciale.
Antal ECTS:	30
Titel på speciale:	En kvalitativ undersøgelse af 3 professionelles samarbejde med forældre, til anbragte børn
Engelsk titel på speciale:	A qualitative study of 3 professionals' cooperation with parents, of placed children
Antal anslag inkl. mellemrum. (Inkl noter, referencer og referenceliste.)	I alt 166.530 anslag svarende til 69,3 sider med 2400 anslag pr. side
Vejleder:	Anne Kirstine Mølholt.
Eksamensform:	Skriftligt speciale + Mundtligt forsvar.
Referencer og referencelistens form:	Udarbejdet jf. APA standard.
Afleverings dato:	Senest den 1 Juni 2021
Underskrift:	

Abstract	5
1. Indledning	6
1.1 Min motivation for at udarbejde dette speciale	6
1.2 Problemfelt	
1.3 Undersøgelser på området	
Kontinuitet i anbringelser - Delrapport 2	7
Samarbejde om det anbragte børn - en surveyundersøgelse blandt § 54 støttepersoner	8
Ankestyrelsens undersøgelse Støtte efter servicelovens § 54 til forældre, hvis barn er blevet anbragt	8
Undersøgelsen karakteristik af udsatte forældre 2019	9
1.4 De lovgivningsmæssige rammer for samarbejdet med forældre, til anbragte børn Barnets reform	9
Servicelovens bestemmelser	10
FN's børnekonvention	11
1.5 Forældrekontakt under en anbringelse	11
1.6 Kort om Corona krisen	12
1.7 Sammenfatning	12
2. Problemformulering med dertilhørende arbejdsspørgsmål	13
2.1. Afgrænsning	13
3. Videnskabsteoretiske overvejelser	
3.1. Valg af forskningstype, i specialet	13
Illustration af fortolkningsprocessen	14
3.2. Videnskabsteoretisk udgangspunkt - Hermeneutikken	14
Illustration af den hermeneutiske spiral	15
3.3 Min forforståelse	16
3.4 Den induktive tilgang som fremgangsmåde	17
3.5 Brug af Grounded Theory, i dette speciale	17
4. Metodevalg i dette speciale	
4.1 Det kvalitative interview	17
4.2. Interviewformen	19
4.3. Interviewguide	19
Uddrag fra interviewguide	20

4.4. Bearbejdning af de indhentede data	20
4.5. Ethiske overvejelser i forbindelse med interview	21
5. Anvendte teoretiske perspektiver i interviewanalysen	22
Anthony Giddens - Adskillelse af tid og rum	22
Axel Honneth og hans teori om anerkendelse og disrespekt	22
Emmanuel Levinas om etik i mødet med den anden	23
Erving Goffmans teori om Stigma	23
Erving Goffman og hans teatermetafor	23
Michael Lipsky om krydspres	24
Michel Foucault om Pastoral magt	24
6. Analysestrategi	24
6.1. Meningskodning	25
Eksempel på farvekoder i interviewanalysen	25
6.2 Meningsfortolkning	25
6.3 Læsevejledning til analyse	26
7. Analyse af det indhentede datamateriale	
7.1 Analysekapitel 1: De professionelle tilgang, til forældrene til anbragte børn	27
7.2 De professionelle forforståelse	27
7.3 Fokus på anerkendelse og tillid	31
7.4 Delkonklusion	35
8. Analysekapitel 2: De professionelle fokus på forældreinddragelse og støtte	35
8.1 Metaforen om anbringelsestoget	36
8.2 Empowerment vs. Governmentality	38
8.3 Samskabelse i fokus	41
8.4 § 54 støttepersonordning	42
8.5. § 54 stk. 2 forældre handleplanen	44
9. Analysekapitel 3: Corona krisens indvirkning på samarbejdet med forældre til anbragte børn	49
9.1 Virtuelt socialt arbejde under corona krisen	49
9.2 Virtuelle børn og unge udvalgs møder	53

9.3 Virtuel § 54 støttepersons ordning	53
9.4 Potentiale i det sociale virtuelle arbejde	54
9.5 Man går glip af for meget...	56
9.6 Samvær mellem forældre og børn på nye måder	57
9.7 Aflysning af samvær	58
9.8 Når plejefamilien stiller sig på bagbenene ift. samvær	60
9.9 Delkonklusion	62
10. Konklusion	63
11. Reliabilitet samt validitet i dette speciale.	65
12. Referenceliste	66

Forord

Jeg vil gerne starte med at takke min vejleder Anne- Kirstine Mølholt for god og konstruktiv vejledning, i forhold til udarbejdelsen af dette speciale. Ydermere vil jeg gerne takke de medvirkende interviewpersoner, for deres deltagelse i den kvalitative undersøgelse, i dette speciale.

Abstract

This thesis is a qualitative study of 3 professionals' cooperation with parents of placed children. The theoretical method of science is hermeneutical, where focus is on interpreting the 3 professionals' various statements, about their cooperation with parents of placed children. The main focus in this thesis is to illuminate the professionals' preconception of parents of placed children, their approach to them, but also their take on parental involvement and parental support. In the third chapter the Corona crisis impact on their cooperation with the parents is included, as an area of interest.

The findings in this study indicates that the professionals' preconceptions of parents of placed children, are influenced by thoughts of the parents' upbringing, and how this affects them in their current life. The findings also indicate that the professionals seek to create trust between them and the parents, through recognition. All 3 professionals emphasize that parental involvement is a main focus in their work. The findings in this study indicate that the professionals offer the parents the statutory § 54 support person, but it also indicates that there is some municipal variation, in relation to the § 54.2 parent action plans.

The Corona crisis resulted in a repatriation of the professionals. They had to perform most of their work from home, via virtual platforms. They identify both advantages and disadvantages, in relation to their work with parents of placed children. Furthermore the crisis resulted in some challenges in relation to maintaining the contact between parents and their placed child. It indicates that there was some municipal variation, because one of the professionals expresses that the legislation to visitations was suspended. Another important finding is that the Corona crisis resulted in some of the professionals having a hard time establishing visits, between the biological parents and their placed child in foster care. The reasoning behind this was that the foster parents were afraid of getting infected with the Coronavirus.

1. Indledning

Fokus i dette specialeprojekt er, at belyse 3 udvalgte professionelles samarbejde med forældre til anbragte børn. Der vil bl.a blive set nærmere på de professionelles forforståelse af, samt deres tilgang til forældre til anbragte børn. Ydermere er forældreinddragelse og støttemuligheder til forældrene, i fokus. Afslutningsvis belyses corona krisens indvirkning, på de professionelles samarbejde med forældrene. Hensigten er at frembringe viden på et forholdsvist underbelyst område. Der findes ikke meget forskning omkring hvordan professionelle i frontlinjen konkret griber samarbejdet med forældre til anbragte børn an, og slet ikke under en corona krise. Det er mit håb, at dette specialeprojekt vil kunne udfylde et eksisterende videnshul på område.

Der tages udgangspunkt i 3 kvalitative forskningsinterview med socialrådgivere, der er ansat på anbringelsesområdet. Heraf sidder 2 i frontlinjen, mens 1 bestrider en stilling som faglig koordinator. Der er inddraget forskellige teoretiske perspektiver. Disse perspektiver er ikke udvalgt på forhånd, men *grounded* i de indhentede data.

I nedenstående afsnit, uddybes min motivation for udarbejdelsen af dette projekt. Herefter følger problemfeltet hvori jeg vil konkretisere, hvad der har afstedkommet problemformuleringen, med dertilhørende arbejdsspørgsmål.

1.1 Min motivation for at udarbejde dette speciale

Dette speciale omhandler samarbejdet med forældre til anbragte børn, ude i praksis. Dette valg har rødder i min personlige interesse for børn og unge området. Interessen har fulgt mig, siden jeg startede på uddannelsen til socialrådgiver. Gennem min studietid på kandidatuddannelsen i socialt arbejde, er interessen for området kun blevet større. På sidste semester havde vi 2 fordybelsesvalgfag, herunder et valgfag kaldet:

‘Udsatte børn og unge. En specialisering i det sociale arbejde med børn og unge i udsatte positioner’.

På dette valgfag havde jeg på forhånd besluttet, at jeg ville skrive projekt indenfor et område, hvor jeg ikke besad meget viden, for at udvide min horisont. Valget faldt derfor på anbringelsesområdet, og jeg skrev et projekt omhandlende vigtigheden af anbragte børn og unges relation til deres biologiske forældre. Interessen for dette område har sidenhen fulgt mig, og jeg har derfor valgt at skrive et speciale der har fokus på forældresamarbejde, herunder de professionelles samarbejde med forældre til anbragte børn.

Grunden til dette fokus er en opdagelse af undersøgelser, der relaterer sig til forældresamarbejdet. Disse undersøgelser peger på, at der er et udsnit af forældre til anbragte børn, som nedprioriteres efter en anbringelse af deres barn. (Faye Jacobsen 2019 s. 5) Undersøgelserne peger endvidere på, at der er et udsnit af forældre der ikke inddrages i tilstrækkeligt omfang, men også at det ikke er alle forældrene der modtager den støtte som de er berettiget til. (Ankestyrelsen 2021)(Faye Jacobsen 2019)(Karmsteen, Frederiksen, Holst Mørch & Hestbæk 2018) (Lausten & Andreasen 2021) Disse undersøgelser giver anledning til refleksion, undren og harme. Mest af alt fordi at forældrene er juridisk berettigede til at modtage støtte, der så vidt muligt skal søge at afhjælpe de problemer der har været årsag til anbringelsen, således at de kan blive i stand til, at varetage omsorgen for deres barn ved en potentiel hjemgivelse. (Lov om social service § 54 stk. 2)

Som en niche indtænkes det hvilken indvirkning Corona krisen [Verdensomspændende krise grundet et virus kaldet covid-19] har haft på de professionelle samarbejde med forældre til anbragte børn. Hvis der var problemer som beskrevet, i de ovenstående undersøgelser før Corona, giver det anledning til refleksion over hvordan tingene så er foregået under corona krisen.

I det nedenstående søges det, at indkredse det valgte problemfelt, ved at inddrage de førnævnte undersøgelser, de lovgivningsmæssige rammer, lidt forskning omkring vigtigheden af forældrekontakt, samt en kort beskrivelse af corona krisen.

1.2 Problemfelt

1.3 Undersøgelser på området

Kontinuitet i anbringelser - Delrapport 2

Af denne rapport fremgår det, at der ses problemer med inddragelsen af, og støtten til, de interviewede forældre. Det fremgår, at det er alle de interviewede forældre i denne undersøgelse, der sidder tilbage med en oplevelse af, ikke at have modtaget en støtte, som ville kunne muliggøre en hjemgivelse eller understøtte deres mulighed for, at være forældre for deres børn under anbringelsesforløbet. Forældrene fortæller, at de har fået tilbud om en § 54 støtteperson. Men derudover er det kun 2 andre forældre der har modtaget anden hjælp. Forældrene efterspørger bedre støtte, således at de på sigt kan blive i stand til, at varetage deres forældrerolle. (Karmsteen et al. 2018 s. 53) Det fremgår endvidere af denne rapport, at de interviewede forældre identificerer mangelfuld inddragelse af deres synspunkter, som værende en udfordring. (Karmsteen et al. 2018 s. 59) En af forældrene udtaler nedenstående om dette:

...de vil ikke høre mine forslag. De vil ikke snakke med mig. De vil ikke på nogen måde godtage det, jeg siger. Jeg skal snakke med en jurist og en socialrådgiver og en socialpædagog og en fremmed socialrådgiver bare for at få lov til at beholde mit samvær, som går godt. (Forælder) (Karmsteen et al. 2018 s. 59)

Ovenstående er med til, at understrege den komplekse udfordring, kommunerne har ift. at skulle inddrage forældrene. Næsten alle forældrene giver udtryk for, at inddragelsen af deres perspektiv, er proforma (Karmsteen et al. 2018 s. 59).

Samarbejde om det anbragte børn - en surveyundersøgelse blandt § 54 støttepersoner

Af denne undersøgelse fremhæves der blandt andet problemer med inddragelsen af forældrene til anbragte børn. På spørgsmålet om forældrene oplever sig inddraget af kommunen, i deres børns sag, svarede 32 % af støttepersonerne at det sker sjældent, mens 46 % svarede, at det sker nogle gange (Faye Jacobsen 2019 s. 7). En af de adspurgte støttepersoner sagde nedenstående:

Det er som om, at i det øjeblik barnet er blevet anbragt, så holder man op med at arbejde på at udvikle forældrenes forældrekompetencer – også selvom forældrene efterspørger dette. (Faye Jacobsen 2019 s. 7)

En anden væsentlig ting der fremhæves i denne undersøgelse er, at forældre handleplanerne mangler, i mange af sagerne. Hver 4. støtteperson fortæller, at forældrene sjældent eller aldrig, får en særskilt forældre handleplan, som de har krav på jf. lov om social service § 54 stk. 2 (Faye Jacobsen 2019 s. 8). En støtteperson fortæller nedenstående om dette:

Der er alt for lidt fokus på forældrenes arbejde med sig selv. Hvis der er en handleplan er den ofte helt intetsigende og helt uden forældrenes eget bidrag. (Faye Jacobsen 2019 s. 9)

Ankestyrelsens undersøgelse Støtte efter servicelovens § 54 til forældre, hvis barn er blevet anbragt

Det fremgår af denne undersøgelse, at der ikke altid udarbejdes en forældre handleplan i sagerne. Sags screeningen viser, at der i 14 ud af 44 sager, hvor der er bevilget støtte, er udarbejdet en forældre handleplan. (Ankestyrelsen 2021 s. 39) Flere kommuner beskriver, at de udarbejder denne plan, men at der kan være sager hvori den ikke er udarbejdet. En kommune beskriver i sammenhæng med dette, at de udarbejder forældre handleplanen i halvdelen af deres sager, men at de har et ønske om, at gøre det oftere (Ankestyrelsen 2021 s. 40).

Undersøgelsen karakteristik af udsatte forældre 2019

Det fremgår af denne undersøgelse, at det kun er omkring halvdelen (cirka 48 %) af alle forældre til anbragte børn og unge, der modtager en forebyggende foranstaltning. (Lausten & Andreasen 2021 s. 10) Den hyppigste foranstaltning kommunerne tager i brug til forældrene, er en § 54 støtteperson. Det er 26 % af forældrene der har tilknyttet en støtteperson. Hvilket svarer til ca. hver 4. forælder. Det skal dog tilføjes hertil, at der ikke findes data på hvor mange der har fået tilbud om støtteperson, eller afslået dette tilbud. (Lausten & Andreasen 2021 s. 10)

I relation til ovenstående rapport, blev der i tidsskriftet *Socialrådgiveren* den 27 april 2021 bragt en artikel kaldet '*Hver anden forælder til anbragte børn får ingen støtte*'. (Frederiksen 2021 s. 34) I denne artikel udtaler forskeren bag ovenstående rapport sig. Hun udtaler sig i forhold til, at det kun er cirka 48 % af forældrene der modtager en forebyggende foranstaltning. Hun siger nedenstående om dette:

Det tal er alt for lavt. Man bliver nødt til at arbejde med forældrene, mens børnene er anbragt, for det er jo oftest på grund af deres forældreevne eller andre forhold i hjemmet, at børnene er blevet anbragt. Så arbejdet med forældrene skal følge med som noget helt naturligt, når man anbringer et barn.

(Frederiksen 2021 s. 35)

Som nævnt i ovenstående er det ca hver 4. forældre (26 %), der har en støtteperson tilknyttet. Og der ses stor kommunal variation i forhold til denne foranstaltning. 38 af landets kommuner har en andel på mindre end 20 %, der har en støtteperson tilknyttet, mens 7 kommuner ligger med en andel på 40 % eller derover. Det er kun i en enkelt kommune, at det er mere end halvdelen af alle forældre der har en støtteperson. Når man tænker på at kommunen skal tilbyde en støtteperson, til forældre til anbragte børn, er en andel på 1 ud af 4 et lavt antal (Lausten & Andreasen 2021 s. 15). I nedenstående vil de lovgivningsmæssige rammer for samarbejdet med forældre til anbragte børn blive uddybet.

1.4 De lovgivningsmæssige rammer for samarbejdet med forældre, til anbragte børn Barnets reform

Dansk lovgivning på anbringelsesområdet bygger i dag på et kontinuitetsprincip. Dette princip tilsiger, at forældreskabet ikke kan overføres til andre '*psykologiske forældre*', hvis barnet har opnået tilknytning til primære omsorgsgivere. Derfor har man som professionel en forpligtelse til, at understøtte kontakten mellem barnet og dets primære omsorgsgivere (oftest forældrene) (Egelund et al. 2009 s. 157). Af Barnets reform (Socialstyrelsen 2011) fremgår det, at forældrene er de vigtigste

personer i barnets liv. Men når forældrenes ressourcer og muligheder for, at løfte deres forældreansvar er sparsomme kan både barn og forældre have behov for støtte. Servicelovens bestemmelser indeholder en række muligheder for, at give forældrene den nødvendige støtte. I disse bestemmelser lægges der særlig vægt på, at barnets såvel som familiens problematikker bør løses, i tæt samarbejde med forældrene (Socialstyrelsen 2011 s. 43).

Barnets reform søger, at sætte fokus på forældre betydning og vægter, at forældre får støtte til at løse deres ofte komplicerede problematikker, således de kan bidrage til deres barns trivsel og progression, under et anbringelsesforløb. Formålet er, at styrke forældrenes muligheder for at løfte forældreansvaret, samt deres mulighed for at have positivt samvær med deres barn, på trods af anbringelsen. Ydermere er det formålet, at fremme mulighederne for en potentiel hjemgivelse. (Socialstyrelsen 2011 s. 43) Det fremgår af denne reform, at støtten til forældrene skal være medvirkende til, at løse de problemer, som i første omgang har været årsag til anbringelsen. Hvis det vurderes, at der ikke er mulighed for, at forældrene på sigt kommer til at kunne løfte forældreansvaret, spiller de ofte en vigtig rolle for barnet, derfor skal støtten til dem ses som en mulighed for, at forbedre samværet, eller på anden vis bidrage til, barnets progression og trivsel (Socialstyrelsen 2011 s. 43).

Serviceovens bestemmelser

Af servicelovens bestemmelser fremgår det, at kommunen har forpligtelse til at samarbejde med forældrene, under et anbringelsesforløb. Det fremgår af disse, at kommunalbestyrelsen skal sørge for, at de opgaver og tilbud, der omfatter børn, unge og deres familier, udføres i samarbejde med forældrene, og på en sådan måde, at det fremmer børn og unges udvikling, trivsel og selvstændighed...(Lov om social service § 19) (Socialstyrelsen 2012 s. 37) Det er endvidere fremhævet i formålsparagraffen, at barnet eller den unges vanskeligheder, så vidt muligt skal løses i samarbejde med familien og dennes medvirken. (Lov om social service § 46 stk. 3) (Socialstyrelsen 2012 s. 34)

Ydermere er kommunen forpligtet til, at yde støtte og hjælp forældre til anbragte børn. De skal blandt andet tilbyde forældremyndighedsindehaveren en støtteperson. (Lov om social service § 54) De skal endvidere træffe afgørelse om støtte til forældre efter stk. 1, efter § 52 stk. 3 eller efter anden lovgivning. Denne støtte skal hjælpe med at løse de problemer, der har været årsag til anbringelsen, med henblik på at støtte forældrene i at varetage omsorgen for deres barn under anbringelsen. (Lov om social service § 54 stk. 2) Slutteligt er det værd at nævne at forældrene har ret til at få en særskilt forældre handleplan. (Lov om social service § 54 stk. 2) Den støtte der henvises til, kan være i form af

familiebehandling, vejledning i forhold til at varetage forældrerollen, forældreprogrammer eller andet. Der vil ofte være tale om en bredspektret indsats for at hjælpe familien. (Socialstyrelsen 2012 s. 48-49)

FN's børnekonvention

De ovennævnte bestemmelser i serviceloven er udarbejdet under hensyntagen til internationale konventioner, herunder FN's børnekonvention. (Socialstyrelsen 2012 s. 50-51) FN's børnekonvention giver et barn ret til respekt og beskyttelse af dets identitet, samt dets familierelationer. (Artikel 8) (Børnerådet 2021 u.å) Hvis det ikke er muligt, at barnet kan bo hjemme, har det ret til at opretholde en kontakt til begge forældre. Det er statens forpligtelse at genskabe denne kontakt, hvis adskillelsen skyldes årsager iværksat af dem (Artikel 9)(Børnerådet 2021 u.å). Ydermere er staten forpligtet til, at sikre at forældrene har hovedansvaret for barnets opdragelse. De er endvidere forpligtede til, at vejlede og støtte forældrene i dette. (Artikel 18) (Børnerådet 2021 u.å)

I nedenstående inddrages et udsnit af forskningen inden for anbringelsesområdet, hvor fokus er på børn og forældres kontakt/ relation under en anbringelse.

1.5 Forældrekontakt under en anbringelse

Når et barn anbringes uden for hjemmet, sker det ofte grundet beskadigede familiære forhold. På trods af dette er de biologiske forældre ofte stadig en del af barnets liv. Denne relation har gennem nyere tid, været noget man med afsæt i kontinuitetsprincippet, har prioriteret i Danmark. (Ladefoged 2015 s. 300) Det førnævnte kontinuitetsprincip har gennem tiden været genstand for debat. Denne debat opstår i relation til spørgsmålet om barnet kan knytte sig til andre end de biologiske forældre, eller om forældrene er uerstattelige. (Ladefoged 2015 s. 300) Fortalere for behovsteorien (Goldstein mf.) vil argumentere for, at børn kan opnå tilknytning til andre end de biologiske forældre. Mens fortalere for objektrelationsteorien (Mahler mf.) vil argumentere for, at dette ikke er muligt, da de biologiske forældre er uerstattelige, når først børnene har opnået tilknytning til dem. (Ladefoged 2015 s. 300) (Egelund, Christensen, Jakobsen, Jensen & Olsen 2009 s. 157)

En overordnet antagelse indenfor anbringelsesområdet er, at barnets trivsel og progression tilgodeses når der bevares tæt kontakt mellem barn og de biologiske forældre, fordi at dette forhold fylder meget for dem, på trods af at de er anbragt udenfor hjemmet. Barnet kan gå med tanker om hvordan forældrene klarer sig, om forældrene savner dem, eller om de snart kan komme hjem igen. (Egelund & Hestbæk 2003 s. 165) En anden ting der taler for, at forbindelsen mellem de biologiske forældre og

barnet bevares er, at de fleste anbringelser er kortvarige, og en vedvarende kontakt til forældrene, kan lette hjemgivelses processen. (Marsh, 1987) (Egelund & Hestbæk 2003 s 165)

Forældrekontakt kan endvidere bidrage til en vellykket identitetsdannelse hos barnet, da det gennem kontakten med de biologiske forældre kan opnå en fornemmelse for sine 'rødder'. På denne måde tillægges barnets fortid en værdi, og barnet får her, en ide om egen livshistorie. En ignorering af barnets rødder kan betegnes som en risikofaktor under en anbringelse, da dette kan resultere i, problemer med barnets identitetsudvikling. Sidst men ikke mindst bør det nævnes, at forældrekontakt kan skabe kontinuitet under en anbringelse, således at barnet ikke oplever tilværelsen som et forløb af afbrudte og usammenhængende forløb. (Egelund & Hestbæk 2003 s. 165)

I det nedenstående gennemgås det kort hvad Corona krisen er for en størrelse, og hvorfor det har relevans for dette speciale.

1.6 Kort om Corona krisen

I Marts 2020 erklærede WHO [World Health organization] Covid-19 for en verdensomspændende pandemi. (Sundhedsstyrelsen 2021 u.s.) Det fremgår af sundhed.dk at Covid-19 er et nyopdaget coronavirus, som kan medføre influenza symptomer med feber, ondt i halsen, ondt i musklerne og hoste. Det går oftest over af sig selv, men i nogle tilfælde udvikles en livstruende tilstand. (Sundhed.dk 2021 u.s) Den 11 Marts 2020 afholdt statsministeren pressemøde hvorpå hun erklærede, at Danmark var under nedlukning. For at mindske smitten med Covid-19, blev alle offentligt ansatte der ikke varetog kritiske funktioner sendt hjem, herunder socialrådgivere ansat på anbringelsesområdet. Der reflekteres derfor over hvilken indvirkning denne hjemsendelse har haft på forældresamarbejdet.

1.7 Sammenfatning

Når man læser de ovenstående undersøgelser findes det bemærkelsesværdigt, at der heri ses tendens til, at der er et udsnit af forældre til anbragte børn, der ikke inddrages eller støttes, i det omfang som loven foreskriver (Ankestyrelsen 2021)(Faye Jacobsen 2019) (Karmsteen et al 2018) (Lausten & Andreasen 2021) Disse undersøgelses resultater står i kontrast til gældende lov på området. Ydermere står undersøgelsesresultaterne i kontrast til det som er beskrevet i forskningen, vedrørende de biologiske forældres betydning under deres barns anbringelsesforløb. Det findes derfor interessant, at få inddraget et professionelt perspektiv på dette. Der reflekteres over hvordan de professionelle griber samarbejdet med forældre til anbragte børn an, ude i praksis. Altså hvad tænker de om forældrene til anbragt børn, hvilken tilgang benytter de sig af, og har de fokus på støtte og inddragelse af dem, under

et anbringelsesforløb? Sidst men ikke mindst indtænkes det, hvordan Corona krisen indvirkede på de professionelle samarbejde, med forældre til anbragte børn. Der identificeres her et videnshul, hvorfor det er medtaget i det sidste arbejdsspørgsmål i problemformuleringen. Mine refleksioner omkring de professionelle samarbejde med forældre til anbragte børn, har afstedkommet nedenstående problemformulering, med dertilhørende arbejdsspørgsmål:

2. Problemformulering med dertilhørende arbejdsspørgsmål

Overordnet problemformulering:

Hvordan griber de professionelle samarbejdet med forældre til anbragte børn an?
Og hvilken indvirkning havde corona krisen på dette samarbejde?

Arbejdsspørgsmål:

1. Hvilken tilgang benytter de professionelle sig af, i mødet med forældrene?
2. Hvor stor fokus har de professionelle på forældreinddragelse? Og hvilke støttemuligheder tilbydes forældre til anbragte børn?
3. Hvilken indvirkning havde corona krisen på de professionelle samarbejde med forældre, til anbragte børn?

2.1. Afgrænsning

I dette speciale søges det, at undersøge et lille udsnit af den kommunale praksis. Dette giver mulighed for, at arbejde mere dybdegående med problemformuleringen. Der er udvalgt 3 kommuner, beliggende i Region Syddanmark. Disse kommuner, er hver repræsenteret med en enkelt professionel. Det var oprindeligt meningen der skulle have været inddraget flere professionelle, men det var ikke muligt, da flere af de adspurgte ikke responderede eller takkede nej til at deltage. Jeg valgte derfor, at gå med de 3 interviews jeg havde og få det bedste ud af dette, i den givne situation med Covid-19.

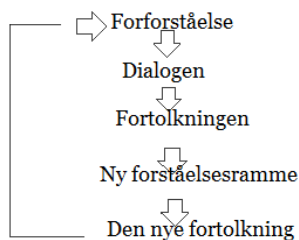
3. Videnskabsteoretiske overvejelser

3.1. Valg af forskningstype, i specialet

I dette speciale har jeg valgt, at tage udgangspunkt i den forstående forskningstype, da jeg søger at forstå det felt jeg undersøger. (Launsø, Rieper & Olsen 2017 s. 16) Hertil kan det tilføjes, at jeg undersøger et relativt underbelyst område, hvorfor denne forskningstype er oplagt. Denne

forskningstype er karakteriseret ved, at man står overfor at skulle fortolke og forstå fænomener som allerede er fortolkninger. Her henvises til sociale aktørers fortolkninger og forståelse af sig selv, andre mennesker og den omgivende verden. (Launsø, Rieper & Olsen 2017 s. 27-28) Der søges viden om et udvalgt område, der er baseret på den udforskedes perspektiv. Dette betyder, at den udforskedes subjektivitet er essentiel indenfor denne forskningstype. Kort sagt søges det her, at afdække menneskers intentioner, motiver og vurderinger i deres specifikke kontekst. (Launsø, Rieper & Olsen 2017 s. 28) Udgangspunktet i interviewpersonens subjektivitet indebærer, at jeg skal have fokus på hvordan jeg fortolker diverse udsagn. I nedenstående er der afbildet en illustration af denne proces. (Launsø, Rieper & Olsen 2017 s. 30)

Illustration af fortolkningsprocessen

(Launsø, Rieper & Olsen 2017 s. 30)

Det ovenstående trækker tråde til en bestemt videnskabsteoretisk tilgang, og en af redskaberne der hører til her. Dette jeg vil komme nærmere ind på i følgende afsnit.

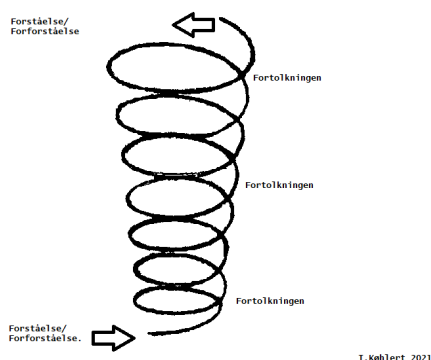
3.2. Videnskabsteoretisk udgangspunkt - Hermeneutikken

Det videnskabsteoretiske udgangspunkt i dette speciale, er hermeneutisk. Dette valg hænger sammen med, at der er udvalgt 3 kommuner, hvori der er 3 udvalgte professionelle, der skal fortælle om deres oplevelser og meninger, om samarbejdet med forældre til anbragte børn. Den hermeneutiske tilgang findes anvendelig, da udgangspunktet her er, at man må fortolke, i stedet for at forklare, som for eksempel man ser det inden for positivismen. Positivismen søger, at forklare verden en gang for alle, mens hermeneutikken søger, at forstå hvordan de udforskede opfatter bestemte fænomener og begivenheder, ud fra et bestemt perspektiv, forankret i konkret tidspunkt og sted. Her præsenteres det kontekstuelle perspektiv, hvor fokus er på de udforskedes intentioner og deres forståelse, frem for udelukkende at fokusere på konkrete begivenheder og fænomener. (Egholm 2014 s. 90) Hermeneutikken åbner op for, at alt ikke skal kunne måles og vejes (Egholm 2014 s. 90).

Fortolkningen af tekster og fænomener er i fokus, da man er orienteret mod enkelte individers egen forståelse. Det ontologiske udgangspunkt er realistisk. Det er realistisk da det med udgangspunkt heri, antages at de meninger og oplevelser mv. der studeres findes i virkeligheden, og at det er op til mig, at erkende disse. Epistemologien i denne tilgang tager sit afsæt i fortolkning, da man her fortolker på tekst, tale eller tegnene for at fremanalysere den gemte mening, eller det der måske bliver sagt mellem linjerne (Egholm 2014 s. 91). Det er essentielt, at jeg som forsker er opmærksom på det usagte, eller den gemte mening. Et af redskaberne man kan benytte sig af når man bruger hermeneutikken som sit videnskabsteoretiske udgangspunkt, er den hermeneutiske cirkel.

De 2 filosoffer Wolf og Ast udviklede denne cirkel, som en tekstlæsnings tilgang i 1800 tallet. Grundtanken var, at helheden var at finde i enkeltdelene af teksten, og at alle disse dele kunne findes i helheden. Man fik dermed mulighed for, at opnå forståelse for helheden, ved at kende dens enkeltdele, og ved at kende helheden kunne man også forstå enkeltdelene. Denne vekselvirkning mellem enkeltdele og helhed, er en nødvendighed. (Egholm 2014 s. 92) Denne tilgang er blevet videreudviklet til et videnskabeligt program, hvor man gik fra at skulle forstå en tekst ud fra dens enkeltdele og helhed, til at man kunne opnå forståelse, med udgangspunkt i forfatteren til teksten. (Egholm 2014 s. 93-94) I dette speciale kaldes den hermeneutiske cirkel for den hermeneutiske spiral, fordi jeg har en ide om at jeg ikke bare går i ring, men at jeg bliver klogere jo mere viden og forståelse, jeg opnår gennem mine interviews. Ordet cirkel findes i denne sammenhæng, negativt ladet. I nedenstående er den hermeneutiske spiral illustreret:

Illustration af den hermeneutiske spiral

Som det fremgår af ovenstående, spiller forforståelsen en afgørende rolle. Man bliver udfordret på det man tror man ved, om et felt, for derefter at opnå ny viden, og ny forforståelse. Det handler om, at man søger at få sin forforståelse til at passe med det konkret oplevede, gennem selve fortolkningsprocessen. Forforståelsen bliver hele tiden optimeret og skal hele tiden kunne rumme nye oplysninger. Derfor er

det essentielt, at man inden man går i gang med selve forskningsprocessen, at tydeliggøre egen forforståelse.

Gadamer er en central figur indenfor hermeneutik. Hans udgangspunkt er at vi kun har adgang til verden gennem fortolkningen af sprog og tekst, som vi kun kan forstå gennem vores forforståelse og tilegnede fordomme. Hvilket vil sige, at det ikke er muligt at forstå, uden at have noget, at forstå ud fra. (Egholm 2014 s. 95) Forforståelsen er indgangen til ny viden om det fænomen man studerer. Her er det vigtigt at tilføje, at jeg er opmærksom på, at min forforståelse konstant kan bevæges af mødet med fænomenet, og der skabes en form for konstant pendulering mellem forforståelse og det studerede fænomen i specialet. Denne konstante pendulering er med til, at rykke ved min forståelse, indtil der opnås horisontsammensmeltning. Det der sker under horisontsammensmeltningen er at min horisont smelter sammen med det udforskede fænomens horisont. (Egholm 2014 s. 95) I nedenstående vil jeg tydeliggøre min forforståelse.

3.3 Min forforståelse

I dette afsnit tydeliggøres min forforståelse, da dette kan være med til, at opnå forståelse for hvordan jeg arbejder med emnet. Det kan endvidere være med til, at sige noget om min tilgang til interviewet. Indledningsvist er det værd at nævne, at jeg er nyligt uddannet socialrådgiver. Jeg har ingen erfaring at trække på inden for anbringelsesområdet. Jeg kan kun forholde mig til den teoretiske viden jeg har tilegnet gennem min studietid. At jeg er 'grøn' på området vil uden tvivl skinne igennem i mine interviews og i interviewanalysen. Ydermere er jeg opmærksom på, at jeg qua min uddannelse som socialrådgiver, under interview analysen kan komme til, at tage de professionelles 'parti'. Jeg vil derfor være særligt opmærksom på dette, og sørge for at forholde mig kritisk, til hvad der bliver sagt.

Jeg har gjort mig refleksioner omkring, at de adspurgte interviewpersoner måske vil søge, at udlægge deres samarbejde med forældrene mere rosenrødt end hvad det reelt er. Det kan også være omvendt, således at nogle af interviewpersonerne søger, at få lagt kortene på bordet, for at få fokus på eksisterende problematikker, indenfor feltet.

I forhold til corona krisen og samarbejdet med forældrene, har jeg en forestilling om, at man i kommunalt regi, famlede i blinde i starten af nedlukningen, samt at det har været forskelligt fra kommune til kommune, hvordan man har grebet situationen an.

3.4 Den induktive tilgang som fremgangsmåde

For at forstå verden kan man arbejde på forskellige måder, og med udgangspunkt i forskellig metode. Den metode man vælger, afspejler måden man anvender udvalgt empiri på. I dette speciale tages udgangspunkt i den induktive metode, da der analyseres på interviews og andet relevant tekstmateriale om samme område. Jeg søger, at finde den røde tråd, således at jeg kan fremkomme med generel viden inden for det undersøgte område, som på sigt vil kunne benyttes af andre. Denne metode tillader, at man ud fra enkelte tilfælde kan fremkomme med almene regler. (Egholm 2014 s. 226)

3.5 Brug af Grounded Theory, i dette speciale

I dette speciale anvendes en induktiv tilgang som nævnt i ovenstående, derfor er det relevant at inddrage lidt Grounded Theory. Min tilgang kan ikke siges at være 100 % Grounded Theory, da jeg på forhånd besidder en forforståelse der skal ud og prøves af. Grounded Theory kan heller ikke betegnes som værende udelukkende induktiv, men nærmere induktiv med et abduktivt islæt. (Peter Olesen & Thoft Carlsen 2018 s. 178) Det centrale princip er, at det er empirien der danner grundlag for undersøgelsen og analysens fokus og retning, hvilket åbner op for, at der kan udvikles ny viden, nye begreber og evt. teori, der er funderet i data. Det er således med udgangspunkt i data, at det defineres hvad der konkret fokuseres på, i dette speciale. (Peter Olesen & Thoft Carlsen 2018 s. 178) Denne tilgang giver mening, særligt i forhold til det sidste spørgsmål i problemformuleringen, omhandlende corona krisens indvirkning på samarbejdet med forældre til anbragte børn. Dette er uberørt område, der giver mulighed for at der kan skabes ny viden med afsæt i de indhentede data. Undersøgelsen starter her indenfor et bestemt felt, og udvikles derfra gennem kode processer, i dette tilfælde blandt socialrådgivere der har arbejdet hjemme under corona krisen. (Peter Olesen & Thoft Carlsen 2018 s. 178)

4. Metodevalg i dette speciale

4.1 Det kvalitative interview

Det kan se så legende let ud at interviewe, men det kan være yderst udfordrende at gøre ordentligt. Det kræver en kultivering af de samtalefærdigheder, som de fleste allerede besidder. (Kvale & Brinkmann 2009 s. 17) Jeg har valgt at tage udgangspunkt i et kvalitativt semistruktureret interview, da dette giver mulighed for, at undersøge interviewpersonens livsverden indgående. Baggrunden for dette valg, er et ønske om at få så mange individuelle oplevelser og meninger omkring forældresamarbejdet belyst dybdegående, da dette kan være med til, at besvare problemformuleringen og dertilhørende

arbejdsspørgsmål. Ved brug af det kvalitative forskningsinterview foregår produktion af viden, i et socialt samspil mellem interviewpersonen og jeg. Selve vidensproduktionen rækker ud over en mekanisk overholdelse af regler, og er afhængig af mine færdigheder som interviewer, men også af måden som jeg mener spørgsmålene skal stilles på. Mine færdigheder som interviewer bliver sat på prøve, fordi ved jeg nok om området, til at kunne spørge dybdegående ind til de svar, som interviewpersonen kommer med. Meget i denne form for interview, er afhængig af hvor godt jeg gør det, og hvor meget jeg har sat mig ind i emnet på forhånd. (Kvale & Brinkmann 2009 s. 100) Det siger sig selv, at hvis jeg ikke har gjort mit hjemmearbejde, vil dette afspejles i interviewet.

Fokus under interviewet er på at stille åbne spørgsmål. Der vil dog kunne snige sig lukkede spørgsmål ind undervejs, men hovedfokus vil være på de åbne spørgsmål. Grunden hertil er, at man ikke blot får et simpelt ja/nej svar, men at man får svar som man forhåbentligt kan udlede noget af. Og det er jo det som det hele handler om, at komme i dybden med interviewet.

Jeg vil sørge for at få spurgt ind til det som jeg ønsker viden om, mens jeg på samme tid har fokus på at lade interviewpersonen udfolde sig, i det omfang tiden tillader det. Jeg ser denne interviewform som en dynamisk og reflekterende proces, hvor der skal være plads til, at der kan foretages løbende justeringer, i takt med at interviewet skrider frem. Disse justeringer skal ses som et resultat af, at jeg bliver udfordret på for forståelsen og opnår ny viden, som tager interviewet i en anden retning. Det er netop dette der er en force ved det kvalitative semistrukturerede interview. At det netop er *semistruktureret*, og at der er plads til justeringer undervejs, i takt med at jeg bliver udfordret på for forståelsen og opnår ny viden indenfor området. Dette er i overensstemmelse med mit valgte videnskabsteoretiske udgangspunkt.

Hertil skal det tilføjes, at jeg er bevidst om de begrænsninger der er forbundet med, at have valgt at benytte mig af denne metode. Jeg er bevidst om, at jeg ved brugen af denne metode kun får interviewpersonernes fortælling at vide, set ud fra deres perspektiv. Når jeg ikke har været ude i praksis og foretaget observationer, kan jeg ikke med sikkerhed sige, at det som de fortæller mig er korrekt. Men jeg får et indblik i deres perspektiv, oplevelser og meninger i forhold til samarbejdet med forældre til anbragte børn, hvilket også findes relevant. Jeg er blot mere opmærksom på, at jeg under interviewet skal forholde mig kritisk, hvis der er noget af det de siger, der springer i øjnene.

4.2. Interviewformen

Interviewformen er vigtig at få nævnt, da vi i disse tider er begrænsede, i forhold til at kunne tage ud til folk og foretage interviews. Landet er pr dags dato under nedlukning grundet Covid19, hvilket resulterer i at der skal tænkes i alternative løsninger, i forhold til udførelsen af det ovennævnte kvalitative interview. Jeg har derfor valgt, at udføre interviewene i dette speciale virtuelt, hhv. pr tlf og på Microsoft TEAMS. Mine overvejelser i forhold til, at udføre interviews virtuelt på Microsoft TEAMS går på, at jeg nemt vil kunne komme ud for tekniske udfordringer, hvorfor jeg inden interview start skal være forberedt på dette. Jeg kan evt. have sat en alternativ interview dato op, hvis det går helt galt. Ydermere er jeg opmærksom på, at denne interviewform ikke er det samme som et fysisk møde. Der er en skærm imellem, og denne skærm ses som en ressource i denne tid, men også en barriere. Her henvises til, at man i nogle tilfælde måske kan have tendens til, at have fokus på andre ting, eksempelvis sin telefon, mail mv.

Mine overvejelser i forhold til, at nogle af interviewene udføres som telefoninterviews, er at det bliver en udfordring, at vi ikke kan se hinanden. Det her med at kunne se hinanden er en stor del af et interview, fordi man så kan aflæse hinandens kropssprog og herudfra udlede forskellige ting. I en mellemmenneskelig sammenhæng er alt hvad vi gør eller ikke gør information for andre. Her henvises til de sagte ord, tonefald, ansigtsudtryk, gestus, mv. Dermed bliver alt det vi gør eller ikke gør til kommunikation. (Hermansen, Løw & Petersen 2013 s. 73) Jeg vil uden tvivl gå glip af ansigt til ansigt dynamikken, som kan være yderst informativ. Jeg skal derfor være særlig opmærksom på den måde tingene bliver sagt på og på tonefaldet. Ydermere skal jeg være opmærksom på, at få spurgt ind der hvor det evt. lyder som om, at der er noget mere at komme efter. Udsagnet *'Det er umuligt ikke at kommunikere'* er vigtigt, at huske på, da vi i mellem-menneskelige sammenhænge kommunikerer, om vi vil det eller ej. Hvis nu man forholder sig tavs overfor en, fortæller dette personen noget. Dette er også kommunikation, selv om man søger at lade være. (Hermansen, Løw & Petersen 2013 s. 74) Så hvis der på et tidspunkt under interviewene er bydende tavshed, er dette også en form for kommunikation, og det er så op til mig, at finde ud af, hvad dette betyder.

4.3. Interviewguide

Interviewene er foretaget på grundlag af en interviewguide. Denne er udarbejdet med det formål, at jeg ved interview start har en plan over hvad der ønskes svar på. Denne skal dog ikke ses som en *'endelig facitliste'*, men et hjælperedskab. Ved hjælp af den valgte interviewmetode er der plads til at bevæge sig udenfor rammerne, og stille opfølgende og dybdegående spørgsmål, som interviewet

skrider frem. Disse spørgsmål kan ikke planlægges på forhånd. Dette sker som en del af en naturlig proces der udfolder sig i mødet mellem interviewperson og jeg. Der er mange beslutninger der skal træffes på stedet når det kvalitative interview benyttes, eksempelvis om man skal følge op på 'nye spor' eller holde sig til de nedskrevne spørgsmål i interviewguiden. (Kvale & Brinkmann 2009 s. 120) Denne mangel på et 'obligatorisk regelsæt' er med til at skabe en interviewsituation fuld af åbenhed og muligheder, hvor min intuition, viden og færdigheder kan bringes i spil. (Kvale & Brinkmann 2009 s. 120) At man får mulighed for, at komme omkring de ting man ikke vidste at man skulle have med, er en force ved det kvalitative interview. Det kan resultere i en mere nuanceret interviewundersøgelse, til besvarelse af problemformuleringen. I nedenstående er der inddraget et eksempel fra interviewguiden:

Uddrag fra interviewguide

Tema	Overordnet spørgsmål.	Detaljeret spørgsmål.
Indledning og præsentation af informant.	Vil du kort præsentere dig selv, din stilling og dine arbejdsopgaver?	Hvad er din arbejdsstilling? Hvor mange års erfaring har du på området? Hvad er dine arbejdsopgaver? Hvilken afdeling arbejder du i?
Generelt om antal anbringelsessager i den	Hvor mange anbringelsessager har i, i jeres kommune.	Hvor mange anbringelsessager har du på din sagsstamme?

(Bilag 1 2021 s. 1)

4.4. Bearbejdning af de indhentede data

I dette speciale optages alle interviews på diktafon. Efterfølgende vil disse optagelser danne grundlag for forvandlingen af interviewene fra en mundtlig samtale, til en skreven tekst, der kan anvendes til analyse. (Kvale & Brinkmann 2009 s. 199) Disse transskriptioner er oversættelse fra tale til skriftprog. Når man transskribere så oversætter man så at sige fra en form til en anden. I den hermeneutiske tradition siger man faktisk '*Traduttori traditore*' om den der oversætter. Dette betyder oversættere er forrædere. Man er af denne holdning, da et interview er en meget mere kompleks proces, end det der kan nedskrives, på papir. Dette er jeg opmærksom på, og jeg ved at der under transskriberings processen vil kunne gå information tabt. (Kvale & Brinkmann 2009 s. 200) Det findes særligt nyttigt at transskribere interviewene, da jeg efterfølgende skal udarbejde en fyldestgørende analyse. Dette kan være med til at skabe overblik over hvad der er blevet sagt. Kvale & Brinkmann siger, at transkriptionen af interview fra mundtlig til skriftlig form strukturerer interviewsamtaler i en form, der egner sig til nærmere analyse, og udgør i sig selv en analytisk proces,

hvilket er i tråd med mine tanker om meningen med transskriberingen. (Kvale & Brinkmann 2009 s. 202)

4.5. Etiske overvejelser i forbindelse med interview

Etiske problemer forbundet med interviewet opstår især grundet de komplekse forhold, der kan være forbundet med, at undersøge og beskrive dele af menneskers privatliv. Etiske spørgsmål gennemsyrrer interviewprocessen, og man bør fra start have taget stilling til disse. (Kvale & Brinkmann 2009 s. 80-81) At beskytte informanter mod negative konsekvenser af deres deltagelse i undersøgelser er en essentiel opgave når man udfører kvalitative undersøgelser. (Bengtsson & Mølholt 2020 s. 194) Denne sikring af informanternes privatliv knytter sig til at bedrive etisk forsvarlig forskning, som ikke efterfølgende kan gøre skade. Et vigtigt spørgsmål inden for etisk forsvarlig forskning, er spørgsmålet om anonymisering, således det ikke er muligt for andre, at genkende dem eller deres udtalelser. (Bengtsson & Mølholt 2020 s. 194) Der skelnes mellem anonymisering og pseudonymisering, hvor anonymisering er når informanten ikke kan genkendes eller spores, heller ikke af forskeren. Pseudonymisering er derimod når informanter ikke kan genkendes i analyser/ afhandlinger mv. men er kendt af forskeren, hvilket er tilfældet i dette speciale (Bengtsson & Mølholt 2020 s. 195). Informanterne i dette speciale er tildelt kaldenavne som fx. socialrådgiver 1, 2. Derudover har deres ansættelseskommune fået et kaldenavn. En sådan tilsløring af informanters identitet og konkrete steder, er den mest anvendte form for anonymisering. (Bengtsson & Mølholt 2020 s. 195)

I dette speciale er der indhentet en samtykkeerklæring, hvori interviewpersonernes informerede samtykke til deltagelse i undersøgelsen fremgår. Der tages her afsæt i lov om behandling af personoplysninger, hvori det fremgår, at behandling af oplysninger kun må finde sted, hvis den registrerede har givet sit samtykke hertil. (Lov om behandling af personoplysninger § 6 stk. 1) Af denne samtykkeerklæring fremgår det også, at man vil blive anonymiseret i specialet, af hensyn til undersøgelsen mulige konsekvenser for interviewpersonerne. (Kvale & Brinkmann 2009 s. 81) Jeg er af den overbevisning at anonymisering, altid bør foregå i sådanne projekter her. Dette gælder også for de interviewpersoner der giver udtryk for, at det er uden betydning for dem, fordi at de ikke opfatter deres deltagelse som potentiel skadelig, men som en måde at få deres fortælling frem på. (Bengtsson & Mølholt 2020 s. 197) Det store spørgsmål er jo så, om dette skal efterleves? I dette speciale er der fra start taget stilling til, at alle informanterne automatisk anonymiseres. Det kan jo være at de ændrer mening på sigt. Det kan også være, at de ikke er tilfreds med den måde, som specialet er skrevet på, hvilket kan have indflydelse på deres tidligere udmelding.

Af den fremsendte samtykkeerklæring fremhæves det, at det ønskes at optage interviewet på diktafon, hvis muligt. Der er en rubrik hvor der kan gives særskilt samtykke til dette. Der er endvidere taget stilling til, at interviewpersonerne får mulighed for at gennemse det færdig transskriberede interview, men også at de kan få tilsendt den færdige opgave.

5. Anvendte teoretiske perspektiver i interviewanalysen

I det nedenstående vil de anvendte teoretiske perspektiver i dette speciale, kort blive opridset. Disse teorier er ikke forhåndsbestemte, men '*grounded*' i de indhentede kvalitative data.

Anthony Giddens - Adskillelse af tid og rum

Anthony Giddens taler om tre kendetegn ved det senmoderne samfund, herunder adskillelse af tid og rum. Tidligere var tid og rum snævert kædet sammen. Når der blev sagt hvornår hang det ofte sammen med hvor gennem et fælles sted. Førhen var sociale relationer afhængige af et ansigt til ansigt forhold (Giddens 1994a), hvor man i dag har mere frihed (Bundesen 2013 s. 53). I dag er vores sociale liv ikke længere afhængig af, at skulle foregå på et bestemt sted. Man kan sige, at tiden og rummets enhed ikke eksisterer i samme form længere. I dag er det muligt, at have flere ansigtsløse relationer, hvis dette ønskes. (Bundesen 2013 s. 53) Internettet, tv'et, og smartphonen muliggør, at man kan connecte med hele verden i løbet af ingen tid. På denne måde tildeles tid og rum, en mindre rolle end førhen.

Axel Honneth og hans teori om anerkendelse og disrespekt

Axel Honneth taler om anerkendelse. Han taler om 3 forskelligartede anerkendelsessfærer, herunder den private sfære, den retslige sfære og den solidariske sfære. (Høilund & Juul 2015 s. 24) I den '*private sfære*' er fokus på følelsesmæssig kontakt i intime sociale relationer. I den anden sfære den '*retslige sfære*' anerkendes individet som et tilregneligt medlem af samfundet. I den sidste sfære '*den solidariske sfære*', er fokus på at individets præsentationer og evner anerkendes. (Høilund & Juul 2015 s. 24)

Til de ovenstående 3 former for anerkendelse, hører der 3 former for disrespekt. Der henvises her til Kropslige krænkelser, Nægtelse af rettigheder og Nedværdigelse af livsformer. (Høilund & Juul 2015 s. 27) De '*kropslige krænkelser*' omhandler fysiske overgreb. Der kan her henvises til voldtægt, eller lign. overgreb (Høilund & Juul 2015 s. 28). Krænkelsen '*nægtelse af rettigheder*' henviser til et

retstab. Når der sker en nægtelse af rettigheder, med begrundelse i at man tilhører en bestemt gruppe, kan det betyde at man frakendes sin moralske tilregnelighed. (Høilund & Juul 2015 s. 28) Når der tales om '*nedværdigelse af livsformer*' henvises til alt fra harmløse former for stigmatisering til stærke former for stigmatisering. Her nedværdiges bestemte livsformer og virkelighedsopfattelser. (Høilund & Juul 2015 s. 28)

Emmanuel Levinas om etik i mødet med den anden

Levinas taler om en særlig etik, i mødet med '*den anden*'. Han mener, at der ligger en særlig etisk appel om ansvarlighed, i det fysiske møde med et andet menneske. (Gusak 2015 s. 30) Han bruger begrebet etik på en lidt utraditionel måde, da der her henvises til en etik der allerede foreligger i en given, konkret situation og som ikke levner os noget valg. I det fysiske nærvær mellem 2 mennesker rammes man af denne etiske appel om ansvarlighed, da man ikke kan undlade at kommunikere her. Al respons, også manglende respons kan her tolkes som kommunikation. I det fysiske møde med den andens ansigt, står man til fuld disposition for den anden. (Aasland 2009 s. 22)

Erving Goffmans teori om Stigma

Erving Goffman er af den overbevisning, at et stigma er en egenskab der er dybt miskrediterende. Det forstås bedst som diskrepans mellem en persons tilsyneladende og faktiske sociale identitet. (Goffman 2009 s. 20) Det at blive stemplet, kan anses som en social proces, hvorigennem normale menneskers normale identitet ødelægges, grundet omgivelsernes reaktion, kategorisering og bedømmelse. Goffman mener, at de som udviser ikke-kulturelt accepterede egenskaber eller adfærd, placeres i nedvurderede sociale stereotyper. (Goffman 2009 s. 20) Goffman taler om 3 forskellige former for stigma. Han taler om '*kropslige vederstyggeligheder*'. Fokus er her på fysiske deformiteter eller misdannelser. Det andet stigma han taler om kaldes for '*de karaktermæssige fejl*', der kan komme til udtryk gennem en mangel på vilje, overdreven lidenskab, uhæderlighed mv. Slutteligt taler han om '*De tribale eller slægts betingede stigma*'. Her henvises til race, religion eller nationalt tilhørsforhold. (Goffman 2009 s. 20)

Erving Goffman og hans teatermetafor

Goffman var en pioner i forhold til anvendelsen af teatermetaforen indenfor det sociologiske området med henblik på en omfortolkning af menneskers samhandling, set i lyset af en dramaturgisk ramme (Jacobsen & Kristiansen 2006 s. 20). Han ønskede at forstå hvordan mennesker i normale arbejdsituationer præsenterer dem selv, samt deres gøremål for andre, samt hvordan de holder styr

på de indtryk, som andre mennesker danner sig af dem, og de ting som de kan og ikke kan, mens de 'optræder' for dem. (Goffman 1959)(Jacobsen & Kristiansen 2006 s. 20) Goffman fokuserer på hverdagslivets optrædener, og søger at kaste nyt sociologisk lys over disse, ved at sætte dem ind i en dramaturgisk ramme.

Grundlæggende drejer det sig ifølge Goffman om at udtrykke og fastholde en definition af situationen. Han er af den overbevisning, at dette sker gennem '*indtryksstyring*'. Det handler om, at vi gennem vores måde at kommunikere på og vores adfærd prøver, at påvirke andre menneskers definition af en given situation. Dette kan være ved hjælp af vores måde at snakke på, vores påklædning, vores mimik og kropssprog og andet, at vi søger at styre de indtryk som andre mennesker får af os. (Jacobsen & Kristiansen 2006 s. 20)

Michael Lipsky om krydspres

Michael Lipsky taler om krydspres. Han er af den overbevisning, at der opstår et krydspres når frontlinjemedarbejderen, ude i praksis står overfor, at skulle forholde sig til modstridende målsætninger, samt begrundelser for deres arbejde (Østergaard Møller 2012 s. 167).

Michel Foucault om Pastoral magt

Michel Foucault taler om Pastoral magt. Denne form for magt retter sig mod individets indre, tanker og forestillinger, samt dybeste hemmeligheder. For at kunne lede måtte pastoren have indgående kendskab til det enkelte individ, og sørge for at skjulte tanker blev frembragt, særligt de syndige tanker (Mik-Meyer & Villadsen 2007 s. 18) Foucault taler om *sandhedshævdelse*. Dette betyder, at den pastorale magt virker ved, at forlange at mennesket siger sandheden om hvad han eller hun rummer. Denne magtform binder individet på dets egne ord, således at han/hun kan fastholdes på dette senere hen. (Mik-Meyer & Villadsen 2007 s. 18) Pastorale teknikker er nu særligt populære indenfor den moderne velfærdsstat. Denne benyttes blandt andet af psykologer, sexterapeuter, socialrådgivere mf. (Mik-Meyer & Villadsen 2007 s. 18)

6. Analysestrategi

Når der tales om analysestrategi, så handler det i bund og grund om hvordan man har tænkt sig, at bearbejde de indhentede data. Det er ud fra disse data, at problemformuleringen skal besvares, hvorfor det er relevant, at fremgangsmåden klarlægges. Man kan bruge flere forskellige værktøjer til at gøre sin interviewanalyse tilgængelig. Her kan henvises til *meningskodning*, *meningskondensering* og

meningsfortolkning. Disse procedurer kan anvendes til at organisere og koncentrere interview teksterne, i kortfattet form (Kvale & Brinkmann 2009 s. 223) I interview analysen er der taget udgangspunkt i 2 af disse værktøjer. I nedenstående er det beskrevet hvordan disse er blevet anvendt.

6.1. Meningskodning

I dette speciale tages der indledningsvist udgangspunkt i *meningskodning*, hvor der knyttes et eller flere nøgleord til et tekstafsnit, for at jeg senere kan identificere en bestemt udtalelse. (Kvale & Brinkmann 2009 s. 223-224) De koder/ nøgleord der knyttes til forskellige afsnit, er ifølge Charmaz den umiddelbare korte præsentation af handlingen eller oplevelsen, der beskrives af interviewpersonen, i bestemte tekstpassager. Målet er at der udvikles kategorier, der fyldestgørende beskriver de handlinger og oplevelser der finder sted. (Kvale & Brinkmann 2009 s. 224)

Kodning kan betegnes som enten værende, begrebsstyret eller datastyret. (Kvale & Brinkmann 2009 s. 224) Kodningen i dette speciale er datastyret, da jeg ud fra mine data ført har udvalgt nogle teoretiske perspektiver, at koble på. Nogle af koderne i interview analysen ser ud som i nedenstående tabel.

Eksempel på farvekoder i interviewanalysen

Farvekode:	Emne:
Lilla kode	Problematikker i relation til samvær under corona
Gul kode	Socialt arbejde via. virtuelle platforme
Grøn kode	Mulighed for fysiske møder under corona, hvis nødvendigt
Blå kode	Forældre handleplanen i fokus

6.2 Meningsfortolkning

I interview analysen benytter jeg også *meningsfortolkning*. Fokus er på en dybere og mere kritisk fortolkning af interviewet. Jeg går ud over det der bliver sagt, og finder frem til meningsstrukturer og betydningsrelationer, som ikke kan ses med det blotte øje. (Kvale & Brinkmann 2009 s. 230) Det er det som bliver sagt mellem linjerne der er interessant. Jeg har benyttet mig af Kvale & Brinkmanns 3 fortolkningskontekster/ dimensioner. Der henvises her til selvforståelse, kritisk common-sense forståelse og den teoretiske forståelse. (Kvale & Brinkmann 2009 s. 237-238) I forhold til den førstnævnte fortolkningskontekst *selvforståelsen*, har jeg søgt, at formulere interviewpersonernes egen opfattelse af det sagte, gennem min egen forståelse af dette. (Kvale & Brinkmann 2009 s. 237)

Indenfor den næste dimension kritisk *common-sense forståelsen*, har jeg fokus på at forholde mig til en mere omfangsrig forståelsesramme. Jeg vil her forholde mig kritisk til det interviewpersonen har udtalt. Der er her plads til, at bevæge sig udover hvad interviewpersonen selv mener og oplever. Man kan her både have fokus på udsagnets indhold, eller den person der har fremsat udsagnet. (Kvale & Brinkmann 2009 s. 238) I Kvale & Brinkmanns sidste dimension *den teoretiske forståelse*, kobler jeg teori på de forskellige udsagn. Der anlægges her en teoretisk ramme til fortolkning af et udvalgt udsagns betydning. Her rækker fokus ud over interviewpersonernes selvforståelse og common sense forståelsen. (Kvale & Brinkmann 2009 s. 239)

6.3 Læsevejledning til analyse

Indledningsvis i denne læsevejledning til analysen, præsenteres de udvalgte professionelle. På denne måde kan læseren danne sig et overblik over, hvem der henvises til i analysen.

Af nedenstående tabel fremgår en præsentation af de udvalgte interviewpersoner. Herunder deres kommune [også i pseudonymiseret form], deres profession, deres arbejds erfaring, deres pseudonymiserede kaldenavn, interviewform, samt bilagsnummer.

Kommune	Profession	Erfaring	Pseudonymiseret kaldenavn	Bilagsnr	Interviewform
Kommune 1	Socialrådgiver	24 år	Socialrådgiver 1	Bilag 2	Microsoft TEAMS
Kommune 2	Socialrådgiver	6 år	Socialrådgiver 2	Bilag 4	Microsoft TEAMS
Kommune 3	Socialrådgiver	27 år	Faglig koordinator	Bilag 3	Telefoninterview

Analysedelen er inddelt i 3 analysekapitler. Analysekapitel 1 skal ses i relation til bevarelsen af det første arbejdsspørgsmål, i problemformuleringen. I analysekapitel 2 er fokus på, at få besvaret arbejdsspørgsmål 2. Afslutningsvis skal analyse kapitel 3 ses i relation til besvarelsen af det sidste arbejdsspørgsmål, hvor fokus er på corona krisens indvirkning på de professionelles samarbejde med forældre, til anbragte børn.

I analysekapitel 1 omhandlende de professionelles tilgang til forældre til anbragte børn, er der kun inddraget citater fra Socialrådgiver 1 og Socialrådgiver 2. Der er ikke inddraget citater fra den faglige koordinator, da hun ikke sidder i frontlinjen med den direkte borgerkontakt, ligesom de 2 andre

professionelle. Af denne årsag tog jeg en beslutning om, at jeg ikke ville spørge ind til hendes forforståelse eller tilgang til forældre til anbragte børn, under selve interviewet. Set i bakspejlet kunne det have været fint, at få hendes forforståelse specificeret, men sådan kan man altid være bagklog efterfølgende. I analysekapitel 2 og 3, er der inddraget citater fra alle 3 professionelle. Det fandtes her relevant og interessant, at få den faglige koordinators input med, for at få flere nuancer med i analysen.

7. Analyse af det indhentede datamateriale

7.1 Analysekapitel 1: De professionelles tilgang, til forældrene til anbragte børn

Dette analysekapitel relaterer sig til arbejdsspørgsmål 1, i problemformuleringen. Dette arbejdsspørgsmål lyder som beskrevet i nedenstående:

Hvilken tilgang har de professionelle til forældrene til anbragte børn?

I dette analysekapitel er fokus på, at få klarlagt de professionelles tilgang til forældre til anbragte børn. Dette gør jeg ved først, at se på hvordan deres forforståelse kommer til udtryk, i deres udsagn. Efterfølgende ser jeg nærmere på om de benytter sig af en bestemt tilgang, i mødet med forældrene. Der ses endvidere nærmere på hvilke ting de professionelle lægger vægt på, under etableringen af en relation til forældrene.

7.2 De professionelles forforståelse

Indenfor socialt arbejde fylder spørgsmålet om forforståelsen meget, det gør det fordi at man her bevæger sig indenfor et felt, med mange forskellige udsatte grupper af mennesker. Man bygger altid sit arbejde op omkring sin forforståelse. (Guldager 2019 s. 21) Forforståelsen er den forbevidste del af vores forståelse, der ikke sættes spørgsmålstegn ved. Vi besidder altid en vis forståelse af en situation, hvor vi trækker på tidligere erfaringer fra tilsvarende situationer. Herefter sammenlignes disse med andre erfaringer, hvorefter dette projiceres ind i vores billede af situationen. (Djurhuus 2013 s. 272) Forforståelsen er sammen med det konkrete kendskab til den konkrete borger, udgangspunktet for hvad der betragtes som problematisk, hvilket i sidste ende går hen og blive styrende for valg af indsats. (Guldager 2019 s. 21) De tanker man gør sig om forældre til anbragte børn, er derfor ikke ubetydelige, når der skal etableres et forældresamarbejde. I denne del af analysen er der derfor fokus på de professionelles forforståelse.

Allerede inden forældrene træder ind af døren hos socialrådgiveren, antages det at han/ hun besidder en forforståelse af dem og deres givne problemstilling, eller af forældre til anbragte børn generelt.

(Djurhuus 2013 s. 271-272) Socialrådgiveren vil i kraft af sin uddannelse og erfaring fra feltet, møde dem og deres problemstilling med en umiddelbar forståelse. Dette kan ses som både en styrke og en svaghed. En styrke, fordi at socialrådgiveren har viden om problemets indhold og mulige løsningsforslag. Men også en svaghed, fordi man i nogle situationer er 'blind' for det unikke ved borgeren, og deres version af et givent problem. (Djurhuus 2013 s. 271-272) I nedenstående inddrages et citat fra det første interview, som findes meget sigende om denne professionelles forforståelse:

...Jamen hvis jeg sådan skal tage et bredt udsnit af de forældre jeg har med at gøre, så er der rigtigt meget psykisk sårbarhed inde over. Når man så kommer i dialog med forældrene, og man hører historien om deres barndom. De er måske blevet massivt mobbet i skolen, eller har haft alkoholiske forældre. De er virkelig blevet omsorgssvigtet selv, nogle af de her forældre. (Socialrådgiver 1, Bilag 2 s.5)

Det kan heraf udledes, at socialrådgiver 1 har fokus på forældrenes egen skolegang og barndom. Hun har gennem sin adgang til feltet tilegnet sig erfaringsbaseret viden, som fortæller hende at de fleste forældre, hun skal etablere et samarbejde med, er psykisk sårbare. Ydermere så tilføjer hun hertil at:

Jeg vil vove og påstå at 90 % af de forældre jeg taler med, at når snakken falder på deres egen skolegang så er de fleste her blevet udsat for mobning. Det er hvert fald noget jeg har skrevet mig bag øret...(Socialrådgiver 1, Bilag 2 s. 6)

Der fremgår her et tydeligt fokus på, hvad forældrene tager med sig i bagagen fra egen barndom. Hvordan deres skolegang har været, men også hvordan de havde det med deres egen familie derhjemme. Jo længere interviewet skrider frem, jo flere ting nævnes der, som relaterer sig til dette. Hvilket også fremgår af nedenstående citat:

...Men hvordan skal jeg sige det uden at det lyder helt forfærdeligt. Men når de her forældre ikke kan, så skyldes det noget i deres opvækst. Så der kan også være noget skidt ved de der bedsteforældre. Tingene behøver ikke forholde sig sådan, men det kan de godt i nogle tilfælde. (Socialrådgiver 1, Bilag 2 s. 12)

Socialrådgiver 1 siger, at når forældrene ikke kan varetage omsorgen for deres barn, kan det skyldes noget i barndommen, evt. familiære problemer. Det er en interessant måde, hun starter med at sige det på, hun siger *hvordan skal jeg sige det uden at det lyder forfærdeligt...* Hvilket illustrerer en bevidsthed om, at det kan lyde fordomsfuldt, når der hentydes til bedsteforældrenes potentielle

problemer. Dette kan også være grunden til, at hun afslutter med, at sige, at det ikke behøver være sådan. Det er en forsigtig tilgang, til et emne som omsorgssvigt i barndommen.

Indenfor socialt arbejde henleder det ovenstående udsagn fra socialrådgiver 1, tankerne på diskussionen om *'Den sociale arv'*. I pædagogisk, social og sundhedsmæssigt arbejde eksisterer en række populære forklaringer på, hvordan det kan være, at børn får sociale problemer. Her er en henvisning til forældrenes egne problemer hyppigt anvendt. Der henvises ofte til forældrenes egen opvækst i et belastet hjem, som forklaring på hvorfor deres børn får problemer. Man kan udlede af dette, at social arv ofte anføres som hovedårsagen til børnenes problemer. (Ejrnæs 2015 s. 51) Generelt kan det konstateres, at der er en forøget risiko, når forældrene selv har haft sociale problemer. Men på trods af dette er der stadig tale om en meget lille risiko. Morten Ejrnæs konstaterer, at det kun er et mindretal af børnene der arver forældrenes problemer. Langt de fleste går fri. (Ejrnæs 2015 s. 52) Forskningen på området understøtter dette. Forskningen viser, at det er en undtagelse at børn og unge, viderefører deres forældres problemer. Hvis forældrene selv har sociale problemer såsom misbrug eller lign., får deres børn kun i ringe omfang lignende problemer. (Ejrnæs, Gabrielsen, & Nørrung, 2005) (Socialstyrelsen 2012 s. 24)

I stedet for at tale om social arv, så sætter Ejrnæs fokus på de risikofaktorer der kan være medvirkende til, at børn pådrager sig sociale problemer. (Ejrnæs 2015 s. 53) I hans optik er det vigtigt, at man i mødet med forældrene til anbragte børn, har en realistisk opfattelse af hvor stor en risiko der er forbundet med at være udsat for forskellige typer risikofaktorer. Der bør eksistere en bevidsthed om, at selv udsathed i form af påvirkning af de mest betydningsfulde risikofaktorer, sjældent øger den absolutte risiko for at tilegne sig alvorlige problemer, med mere end 20 %. (Ejrnæs 2015 s. 56) Besidder man en sådan realistisk opfattelse, er man også med til at udelukke de gængse en faktor forklaringer som eksempelvis social arv, i forhold til børns sociale problemer. Enfaktorforklaringer som social arv anses ikke som værende dækkende, ift. forklaringen af børns sociale problemer. Et begreb som social arv kan være medvirkende til at stigmatisere individer, således at de opfattes som *'Den sociale arvs ofre.'* (Ejrnæs 2015 s. 56)

Socialrådgiver 2 blev også bedt om, at uddybe hendes forforståelse, i forhold til forældre til anbragte børn. Hun sagde nedenstående om forforståelsen:

...jeg dømmes ikke forældrene. Og det fortæller jeg dem også. Altså jeg ser ikke ondt på dem, fordi der er en årsag til de har gjort det. Jeg vil hellere hjælpe dem med at arbejde med årsagen til det.

Som jeg sagde før så ser jeg de her forældre som små omsorgssvigtede børn som bare er blevet voksne og selv har fået børn. (Socialrådgiver 2, bilag 4, s. 9)

Og hun fortsatte med, at uddybe hendes forforståelse, af forældre til anbragte børn:

...de har ikke fået den omsorg og kærlighed som jeg forsøger at give deres børn gennem nogen plejeforældre...De har bare ikke de ting i rygsækken som andre måske har og det har de ikke fordi de selv er vokset op med vold og omsorgssvigt og andet, men så må vi se om vi kan få puttet nogle ting ned i den her rygsæk. (Socialrådgiver 2, Bilag 4 s. 9- 10)

De ovenstående udsagn er med til, at klarlægge hendes forforståelse af forældre til anbragte børn. Hun har ligesom socialrådgiver 1, fokus på forældrenes egen barndom og de svigt som de selv har været udsat for, tidligt i livet. Hun siger at hun ikke dømmes dem, da hun bare gerne vil hjælpe dem, hvilket ikke helt hænger sammen med hendes efterfølgende udtalelser. Hun går fra at sige, at hun ikke dømmes dem, til at kalde forældrene for små omsorgssvigtede børn, der selv er blevet voksne og har fået børn (Socialrådgiver 2, Bilag 4, s. 9) Hun siger videre, at de ikke selv har fået den omsorg og kærlighed, som hun søger at give deres børn gennem plejeforældre... (Socialrådgiver 2, Bilag 4, s. 9) Sådanne udsagn virker generaliserende, forudindtagede og dømmende. Der kan reflekteres over hvordan hun ved, at forældrene har været udsat for omsorgssvigt. Eller at de ikke har modtaget kærlighed og omsorg? Det antages, at hun siger sådan fordi, at hendes forforståelse er bygget omkring den erfaring hun har tilegnet sig indenfor feltet.

Når hun italesætter forældrene på denne måde, virker det negativt ladet og stigmatiserende. Det er Goffman der er ophavsmand til begrebet Stigma. (Goffman 2009) Et stigma er ifølge Goffman en egenskab der er dybt miskrediterende, hvilket bedre kan forstås som en diskrepans mellem et individs tilsyneladende og faktiske sociale identitet. (Goffman 2009 s. 20) Der er tale om en social proces, hvori et individs normale sociale identitet ødelægges grundet omgivelsernes kategorisering og bedømmelse. Gennem en sådan kategoriseringsproces placeres de individer, der fremviser ikke- kulturelt accepterede normer eller adfærdsformer, i nedvurderede sociale stereotyper, som eksempelvis *'den sociale arvs ofre'* (Goffman 2009 s. 20) Med afsæt i ovenstående udsagn fra socialrådgiver 2, kan det udledes at hun her er med til, at indplacere forældrene i en nedvurderet stereotyp som *'små omsorgssvigtede børn, der selv har fået børn'*. (Socialrådgiver 2, Bilag 4, s. 9)

Begge professionelles forforståelser af forældre til anbragte børn, er præget af tanker om forældrenes barndom og svigt, som de kan have været udsat for tidligt i livet. De italesætter dette på forskellige måder. Socialrådgiver 1 udviser bevidsthed om, at det hun siger kan virke fordomsfuldt, og bevæger

sig forsigtigt omkring emnet omsorgssvigt. Mens socialrådgiver 2 er mere ligefrem i sin måde, at tale om forældrene på, og knap så forsigtig.

7.3 Fokus på anerkendelse og tillid

I det ovenstående afsnit er de professionelles forforståelse søgt afdækket. Det anses for værende vigtigt, at have viden om deres forforståelse, for at kunne forstå og opnå et mere nuanceret billede af deres tilgang til, og samarbejde med, forældre til anbragte børn. I dette afsnit er fokus på, at få afdækket hvordan de møder forældrene, herunder om de benytter sig af en bestemt tilgang til dem. Indledningsvis inddrages et citat fra socialrådgiver 1, hvori hun udtaler sig om hendes tilgang til arbejdet med forældre til anbragte børn:

...jeg bruger meget den anerkendende tilgang. Og jeg bruger den relationelle tilgang fordi jeg tænker vi er nødt til at få opbygget den her relation, for at opnå noget tryghed herigennem. Og at der opnås noget tillid til at jeg arbejder med dem og ikke imod dem... (Socialrådgiver 1, Bilag 2, s. 15)

Socialrådgiver 1 siger, at hun arbejder med afsæt i den anerkendende og den relationelle tilgang, for at vise forældrene, at hun er på deres side. Der reflekteres over, at det er meget at bede forældrene om at skulle have tillid til, at hun er på deres side, med tanke på at de har været udsat for en meget indgribende foranstaltning. Når man får et barn anbragt, kan det resultere i at man føler, at ens rettigheder er blevet krænket, hvilket kan skabe mistillid til det sociale system. Socialrådgiver 1 udviser bevidsthed om, at der skal genetableres noget tillid, efter sådan en indgribende foranstaltning.

Indenfor det sociale arbejdes felt er der bred enighed om, at tillid er en fundamental forudsætning for, at det sociale arbejde kan lykkes. Christensen & Warming (2016) peger på, at tillid hjælper til, at håndtere komplekse situationer og får sager til, "at køre". Gennem en række cases, viser de hvordan tillid er en medvirkende faktor, i forhold til børn og unges livskvalitet, samt deres mulighed for at blive inddraget i beslutninger. Et britisk studie udarbejdet af Hall m. fl. (2012) illustrerer hvordan det gensidige tillidsarbejde mellem socialrådgivere og forældre muliggør fremgang, i deres samarbejde. Der henvises her til fremgang i form af bevægelse fra et stadie til et nyt, i en børnesag. (Christensen & Warming, 2016) (Jørgensen 2018 s. 18).

En måde socialrådgiveren kan skabe tillid på, er gennem relationsarbejde og anerkendelse. I det ovenstående siger hun, at hun bruger den anerkendende tilgang. Dette henleder tankerne på

Axel Honneths anerkendelsesteori. Honneth mener, at menneskets evne til, at fungere som et socialt vellykket individ er afhængig af anerkendelse, hvori deres autonomi og individualitet bekræftes. (Høilund & Juul 2015 s. 26) Gennem de seneste år er anerkendelse gået hen og blevet et nøglebegreb inden for det sociale arbejdes felt. (Høilund & Juul 2015) Der er kommet en stigende erkendelse af, at det er vanskeligt at skabe dialog og samarbejde, uden at forældrene oplever at være respekteret, og inddraget i processen. (Socialstyrelsen 2012 s. 73) Socialrådgiver 1 fortsatte med at sige nedenstående, om hendes tilgang:

.Jeg mener at det er vigtigt, at huske på at plejefamilien kun er vikar for de her forældre, og at de her forældre stadig skal have mulighed for at bidrage med alt det de nu kan (Socialrådgiver 1, Bilag 2, s. 4)

I ovenstående citat siger hun, at hun ser plejeforældrene som vikar for forældrene. Heraf kan det udledes, at der er tale om en midlertidig løsning, og at børnene på sigt skulle kunne hjemgives. Slår man ordet '*Vikar*' op i den store danske ordbog så står der, at ordet kommer fra det latinske vicarius, som er en afledning af vicis som betyder omveksling eller udskiftning. En vikar betegnes her som en midlertidigt ansat. (Vikar 2021) At socialrådgiver 1 bruger dette ord, er med til at vise noget om hendes tilgang til, og tanker om forældre til anbragte børn. Det tolkes som om, at hun er bevidst om den positive effekt det kan have for barnets trivsel og progression under en anbringelse, at forældrene stadig er en del af deres liv. (Egelund & Hestbæk 2003 s. 165) Ovenstående citat ses som en anerkendelse af forældrene, og deres bidrag til anbringelsesforløbet.

Socialrådgiver 2 blev også bedt om, at uddybe hendes tilgang til forældre til anbragte børn. Indledningsvist giver hun et meget illustrativt eksempel på, hvordan hun griber dette an:

Jeg går rigtigt rigtigt langt for at få opbygget en relation til mine forældre. Jeg har en myndigheds kasket, men den kan jeg godt lide at gemme væk, ned i en skuffe, så jeg ikke behøver bruge den. Den er der og jeg er fuldstændig bevidst om den, men jeg kan godt lide ikke at bruge den, og det er der jeg oplever at kunne få skabt tillid og en god relation til familierne... (Socialrådgiver 2, Bilag 4, s. 3).

I ovenstående giver hun udtryk for, at hun gemmer '*myndigheds kasketten*' væk da dette kan være medvirkende til, at skabe tillid og en god relation til forældrene. Dette er med til, at illustrere hendes magtposition overfor forældrene. At hun er udstyret med en betydelig magt, er der ingen tvivl om. Forældrene er afhængige af, hvordan hun bedømmer deres situation, og relationen kan betegnes som værende asymmetrisk (Høilund & Juul 2015 s. 127). Skæve magtforhold som dette, er udtalte inden for

et arbejdsområde som hendes, hvor hjælp og myndighedsudøvelse er blandet sammen. (Høilund & Juul 2015 s. 128) Indenfor hendes arbejdsområde skal hun arbejde med afsæt i to målsætninger, da hun befinder sig i et spændingsfelt mellem kontrol, hjælp og støtte. Hun skal både agere forældrenes kontrollant, men også deres hjælper. Det er her det sociale arbejdes '*Janus ansigt*' kommer til udtryk (Järvinen & Mik-Meyer 2003 s. 19)

Hun stiller det op som om, at tillid og en god relation er lig med, at hun lægger myndighedsrollen væk, da det ikke er tillidsvækkende at møde forældrene, som myndighedsrådgiver fra kommunen. Men hvordan er det muligt, at fralægge sig myndighedsrollen, i hendes position? Det er ikke bare en kasket man kan tage af og på, som hun illustrativt italesætter. Med rollen som socialrådgiver følger myndighedsrollen med. Denne side af rollen - og praksis i denne rolle kan man ikke bare fralægge sig. (Posborg 2013 s. 249) Det kan dog ses i relation til, at mødet mellem socialrådgiver og borger i dag, finder sted i institutioner, hvis mål bygger på et ideal om, at fleksibilitet og menneskelighed i mødet, er med til at øge tilliden mellem borger og system. (Uggerhøj 2004 s. 83) Når hun siger, at hun tager myndigheds kasketten af, tolkes det som hendes måde, at skabe fleksibilitet, menneskelighed og tillid, i mødet med forældrene. Det er vigtigt, at etablere tillid, da det er herigennem at socialrådgiveren får mulighed for, at få forældrene til at åbne op og tale om hvad de ser som løsningen på deres families problemer. Set i relation til dette påpeger Bergström og Fog (1990), at den offentlige støtte skal rette sig mod borgerens særegne situation og livsform (Uggerhøj 2004 s. 83) De siger nedenstående om dette:

Formen for hjælp må ikke have egenskaber, som ikke findes eller ikke kan accepteres af livsformen.
(Bergström & Fog 1990)(Uggerhøj 2004 s. 83)

Det handler om, at få forældrene til at være aktivt medvirkende og tage ansvar, da dette øger muligheden for at finde frem til en anvendelig løsning, på deres problemer (Uggerhøj 2004 s. 83). Socialrådgiver 2 fortsætter i det følgende citat med, at uddybe hendes tilgang:

Altså respekt for dem er vigtigt. Jeg prøver også på en eller anden måde at have en ydmyghed, fordi de kender deres børn bedst. Og det kan jeg ikke tage fra dem og på den måde så prøver jeg også at bruge det. Jeg kender ikke deres børn bedst, det gør de... (Socialrådgiver 2, Bilag 4, s. 10)

I det ovenstående giver hun udtryk for, at respekt for de biologiske forældre og deres rolle i børnenes liv er vigtig. Hun siger endvidere, at forældrene kender deres børn bedst, hvilket hun søger at bruge. At hun italesætter, at forældrene kender deres børn bedst, er med til at vise at hun anerkender, at forældrene kan besidde unik viden, samt perspektiver på barnets liv, som kan være anvendelige under

et anbringelsesforløb. Dette er med til at vise et fokus på, at forældrene ikke kun skal høres, deres bidrag til forløbet skal anerkendes (Socialstyrelsen 2012 s. 73). Forældrene kan besidde mange forskelligartede ressourcer, der kan være anvendelige under et anbringelsesforløb. Det er op til socialrådgiveren, at vurdere hvordan disse ressourcer bedst bringes i spil. (Socialstyrelsen 2012 s. 73) Hun fortsætter med, at sige nedenstående om hendes tilgang til forældrene:

...det handler også om at være anerkendende, ærlig og respektfuld og og lidt ydmyg over for dem, da jeg sidder og træffer ret voldsomme beslutninger, i deres og deres børns liv.

(Socialrådgiver 2, Bilag 4, s. 10)

Hun italesætter igen hendes magtposition overfor forældrene hvilket viser, at det er noget hun reflekterer over. I tråd med dette fremhæver hun, at det handler om at arbejde anerkendende overfor forældrene. Men hvordan hænger det, at arbejde anerkendende sammen med, at skulle træffe voldsomme beslutninger, i forældrenes liv? Af Børnesagens fællesråds publikation om forældreinddragelse (2006) skriver Høilund, at anerkendelse er en af de sværeste opgaver i anbringelsessager. (Høilund 2006 s. 31) Det er svært fordi, at socialrådgiveren gennem samtaler med forældrene og barnet, kan danne sig et billede af forældrene som nogen der svigter barnet. Selve sagsbehandlingsprocessen har tendens til, at stå i vejen for anerkendelsen af de værdier som forældrene tillægger sig selv. (Høilund 2006 s. 31)

At hun siger, at hun arbejder anerkendende lægger op til diskussion. En række undersøgelser viser, at forældrenes holdninger og ønsker, har vanskeligt ved at få gennemslagskraft, ude i praksis. Der er tendens til, at institutionerne og værdierne der knytter sig hertil, fortrænger forældrenes holdning. (Järvinen, Larsen, & Mortensen) Forældrenes mulighed for, at udvikle en vellykket social identitet og selvrealisering hæmmes her, da det ofte ender ud i at forældrenes behov omformuleres således, at de stemmer overens med institutionens holdning. (Høilund 2006 s. 34) Dette kan resultere i, at der opstår disrespekt. Honneth taler om 3 former for disrespekt. Den form for disrespekt der henvises til her kaldes for nedværdigelse af livsformer. (Høilund & Juul 2015 s. 28) Disrespekten består i, at visse livsformer og virkelighedsopfattelser nedværdiges, og tilskrives en lav social status. (Høilund & Juul 2015 s. 29)

Af ovenstående fremgår det, at begge professionelle lægger vægt på anerkendelse og tillid i deres arbejde med forældrene, da dette kan være medvirkende til, at de får opbygget en god relation. Socialrådgiver 2 taler om, at lægge myndighedsrollen fra sig, i mødet med forældrene for at skabe tillid. Dette illustrerer at hun er bevidst om hendes magtposition, samt hvordan hun bestrider denne.

7.4 Delkonklusion

Af det ovenstående fremgår det, at begge professionelles forforståelser er præget af tanker om forældrenes egen barndom. Måden dette italesættes på er forskellig. Socialrådgiver 1 udviser bevidsthed om, at måden hun taler på kan virke fordomsfuld, hvorfor hun bevæger sig forsigtig omkring emnet omsorgssvigt. Socialrådgiver 2 er mere ligefrem og kalder forældrene '*små omsorgssvigtede børn*' hvilket virker stigmatiserende og forudindtaget.

Begge professionelle lægger vægt på anerkendelse og tillid i arbejdet med forældrene da dette kan være med til, at der opbygges en god relation. Socialrådgiver 1 betegner plejefamilien som vikar for de biologiske forældre, og fremhæver betydningen af at forældrenes bidrag til forløbet. I tråd med dette siger Socialrådgiver 2, at de biologiske forældre kender deres børn bedst, hvilket hun søger at bruge. Dette vidner om, at begge professionelle giver udtryk for, at de anerkender forældrene, på trods af anbringelsen. Socialrådgiver 2 taler om, at lægge myndighedsrollen fra sig, i mødet med forældrene for at skabe tillid. Dette illustrerer at hun er bevidst om hendes magtposition, samt hvordan hun bestrider denne.

8. Analysekapitel 2: De professionelle fokus på forældreinddragelse og støtte

I dette analysekapitel er fokus på, at få belyst det andet arbejdsspørgsmål i problemformuleringen der lyder som beskrevet i nedenstående:

Hvor stor fokus har de professionelle på forældreinddragelse? Og hvilke støttemuligheder tilbydes forældre til anbragte børn?

I dette analysekapitel er fokus blandt andet på, at se nærmere på de professionelle tilgang og holdning til forældreinddragelse, samt § 54 og §54 stk. 2 støttemuligheder til forældrene. Grunden til dette fokus er nogle af undersøgelserne der fremgår af problemfeltet. Heri fremgår det, at der ses en tendens til, at der er et udsnit af forældre til anbragte børn, der ikke inddrages eller støttes i tilstrækkeligt omfang (Faye Jacobsen 2019)(Lausten & Andreasen 2021) (Ankestyrelsen 2021)(Karmsteen et al. 2018) Med udgangspunkt i de professionelle udsagn søges det, at klarlægge hvordan de hver især griber dette an, ude i praksis.

8.1 Metaforen om anbringelsestoget

De 3 udvalgte professionelle giver hver især udtryk for, at de lægger vægt på forældreinddragelse, i deres samarbejde med forældre til anbragte børn. Dette analyseafsnit indledes med et illustrativt eksempel fra interviewet med socialrådgiver 1. Hun sagde nedenstående om håndteringen af forældresamarbejdet, i deres kommune:

...når et barn bliver anbragt så kommer der sådan et anbringelses tog og henter barnet på perronen og forældrene de står på perronen og ser sølle ud. Den dag barnet bliver 18 år så kører toget tilbage til perronen men de samme forældre står på perronen og ser lige så sølle ud. Jeg synes ikke vi er gode til at arbejde med dem. Vi sætter børnene ind i toget og fjerner dem fra det der var svært. Nu er de i sikkerhed, men så glemmer vi lidt forældrene... (Socialrådgiver 1, Bilag 2, s. 8)

Socialrådgiver 1 maler her et illustrativt billede af hendes opfattelse af håndteringen af forældresamarbejdet, i deres kommune. Hun siger, at anbringelsestoget henter børnene, men efterlader forældrene sølle tilbage, hvorefter de glemmes. Der gives her udtryk for, at det kun er barnet der er i fokus hos dem. Dette kan ses i relation til en af de førnævnte undersøgelser kaldet '*Samarbejdet om det anbragte barn*'. Heri udtaler en støtteperson nedenstående om inddragelsen af forældrene:

Det er som om, at i det øjeblik barnet er blevet anbragt, så holder man op med at arbejde på at udvikle forældrenes forældrekompetencer – også selvom forældrene efterspørger dette. (Faye Jacobsen 2019 s. 7)

Hun siger i det ovenstående udsagn, at hun ikke synes at de er gode til, at arbejde med forældrene, hvilket illustrerer, at hun forholder sig kritisk til dette. Dette findes relevant for hendes næste udtalelser, i interviewet. Hun uddyber i det følgende citat, hvad hun synes der er til barnets bedste:

...min erfaring er at barnets bedste er at barnet bevarer en relation og kontakt til sine biologiske forældre, hvis der ikke er noget der taler imod dette selvfølgelig. Og det er ikke kun forældrene, det kan være en onkel, en tante, søskende og bedsteforældre. Dette ser jeg som meget vigtigt. (Socialrådgiver 1, Bilag 2, s. 11)

Set i relation til metaforen om anbringelsestoget, ses der en sammenhæng. Hun giver udtryk for, at det bedste for barnet er, at opretholde en relation, samt kontakt til de biologiske forældre, hvis muligt. Derfor giver det mening, at hun i citatet om anbringelsestoget, forholder sig kritisk. Der er en række undersøgelser på området, der påpeger positiv effekt af, at barnet opretholder kontakt med sine biologiske forældre. Der er noget der tyder på, at barnet får styrket sin identitet, men også at barnet

bliver styrket følelsesmæssigt og socialt, og derfor opnår bedre trivsel, under anbringelsesforløbet. (Egelund & Hestbæk 2003 s. 175) I ovenstående nævner hun, at det også kan være andre end de biologiske forældre, der kan være vigtige at opretholde kontakt med. I relation til dette kan det tilføjes, at undersøgelser peger på, at '*blodets bånd*' opleves som stærkt, også i forhold til anden familie, som søskende og bedsteforældre. (Egelund & Hestbæk 2003 s. 18) Adspurgt til hvilke faktorer hun fandt vigtige for, at et anbringelsesforløb kan lykkes nævner hun forældreinddragelse, og kalder det for en af hendes '*kæpheste*' (Socialrådgiver 1, bilag 2, s. 4). Dette er en illustrativ vending, hvilket leder tanker hen på, at det er en af hendes mærkesager. Hun fortsatte med at sige nedenstående, i forhold til inddragelsen af forældrene, ude i praksis:

Jeg har altid kæmpe fokus på medinddragelse af forældrene i en anbringelsessag. Dette er både fordi jeg som person mener, at det er betydningsfuldt for både barn og forældre, men også i forhold til lovgivning og Barnets Reform. Det er altid vigtigt at få forældrenes subjektive holdning og fortællinger frem, da jeg tænker at sandheden findes her. (Socialrådgiver 1, Bilag 2, s.4)

I det ovenstående citat giver hun udtryk for, at have stor fokus på forældreinddragelse. Hun udviser endvidere bevidsthed om vigtigheden af den formelle og reelle del af inddragelsen, i forhold til forældresamarbejdet. Inddragelse har 2 former, en formel og en reel del. Den formelle inddragelse kommer til udtryk i gældende lov, mens den reelle del finder sted i mødet, dialogen og i samarbejdet mellem børn, forældre og de professionelle, inden for lovens rammer. (Jørgensen & Kabel 2006 s. 99) At hun lægger vægt på, at få frembragt forældrenes subjektive holdning og fortællinger, for at finde frem til sandheden kan være med til, at sige lidt om hendes fremgangsmåde ift. inddragelse af forældrene, ude i praksis. Afslutningsvis siger hun nedenstående:

Det er vigtigt fordi at det er her man får chance for, at få fat i den lange ende. Når man har viden og indsigt i hvad forældrene tænker, har man et bedre udgangspunkt, i forhold til samarbejdet med dem og deres børn. (Socialrådgiver 1, Bilag 2, s. 4)

Det ovenstående tolkes som om, at hun søger at få forældrene til at fortælle ærligt og erkendende om deres situation, således at hun får indgående viden om dem og deres problematikker, til brug for samarbejdet. Tankerne henledes her på Michel Foucault og hans tanker om den pastorale magt. (Mik-Meyer & Villadsen 2007 s. 18) Den pastorale magt er en individualiserende magt der virker ved, at få forældrene til, at sige sandheden om hvem de er, samt hvad de rummer. Særligt deres syndige og umoralske tanker. På denne måde kan *sandhævdelse* finde sted. Den pastorale magt kan betegnes som intim, da den gør den/ eller dem magten rettes mod, til autoritet for bestemmelsen af hans eller hendes lidelser og eller undertrykte potentialer. (Mik-Meyer & Villadsen 2007 s. 18)

Gennem pastoral magt kan socialrådgiver 1 fastholde forældrene på den sandhed som de har udsagt om hvem de er. Med afsæt i forældrenes udsagn får hun mulighed for, at vurdere hvad der er bedst for dem og deres barn, hvilket åbner op for en blid normaliserende disciplinering af forældrene (Järvinen & Mortensen 2004 s. 14)

8.2 Empowerment vs. Governmentality

Af interviewet med socialrådgiver 2 fremgår det, at empowerment er et væsentligt opmærksomhedspunkt. I nedenstående citat fortæller hun om hendes fremgangsmåde, i forhold til forældreinddragelse:

...Det er vigtigt for mig at involvere forældrene så meget som muligt, fordi hvis ikke de kan se nogen mening med det, så kan de heller ikke tage ejerskab på det. (Socialrådgiver 2, Bilag 4, s. 3)

Der gives udtryk for, at det er vigtigt for hende at inddrage forældrene. Det kan udledes af ovenstående, at måden hun søger, at inddrage dem på er gennem en empowerment tilgang. Det er her værd at nævne, at inddragelse ikke er det samme som empowerment, men en forudsætning for empowerment. (Lundemark Andersen 2017 s. 39) Af bogen '*Empowerment på dansk*' defineres empowerment som en proces hvor magt bliver udviklet, faciliteret eller stadfæstet med henblik på, at borgeren kan øge egne ressourcer, styrke eget selvbillede, samt opbygge evne til at handle på egne vegne (Lundemark Andersen, Brok & Mathiasen 2012 s. 13) Empowerment kan betegnes som en udbygget form for inddragelse, hvori der ligger en forventning om, at borgeren samarbejder. (Lundemark Andersen 2017 s. 39) Hvilket også kommer til udtryk i det nedenstående citat:

Jeg tænker i den grad empowerment ind i mit arbejde. Der er flere ting i det. Når jeg fx laver handleplaner så har jeg jo selvfølgelig mit eget bud på hvad der skal være heri. Men jeg lægger det egentligt altid ud til at vi laver det i fællesskab. Jeg beder ofte forældrene om at formulere målet selv. Så de selv forstår hvad der står i handleplanen. Sådan de ved præcis hvad de skal arbejde med. (Socialrådgiver 2, Bilag 4, s. 5-6)

Hun lægger i det ovenstående citat op til, at forældrene skal være en aktiv del af handleplansarbejdet. Hvis handleplanen og målsætningen i denne udarbejdes i samarbejde med forældrene, er dette både en måde at inddrage og anerkende forældrene på. Der kan her henvises til Honneths anerkendelses teori, hvori han taler om den *retlige anerkendelse*. (Høilund & Juul 2015 s. 27) Når handleplanen udarbejdes i samarbejde med forældrene, anerkendes de i den retslige sfære, og der udvises respekt for deres rettigheder i praksis. (Høilund & Juul 2015 s. 27) Handleplanen kan betegnes som et

anerkendelsesmiddel, inden for socialt arbejde. Forældrene får herigennem mulighed for, at få ønsker mv. for forløbet nedskrevet, altså at blive medbestemmende. Det står også nedskrevet i servicelovens bestemmelser, at handleplanen bør udarbejdes, ud fra borgerens forudsætninger og så vidt muligt i samarbejde med denne. (Lov om social service § 141 stk. 4) Socialrådgiver 2 siger i ovenstående citat, at hun ofte beder forældrene om at formulere mål selv. Men er det ikke lidt meget at bede forældrene om, at skulle formulere mål selv? Det antages, at de ofte ikke vil være i stand til, at kunne identificere egne udviklingsområder, eller hvilke ressourcer de kan bringe i spil, således at der kan ske forandring. En anden ting der er i dette, er spørgsmålet om det er muligt for socialrådgiveren at forene forventningerne til hendes socialrådgiver rolle med empowerment, forstået som en stille magt og muligheder til rådighed for borgerne, således at deres mål kan faciliteres? Eller om dette giver anledning til at socialrådgiveren kommer i konflikt, med de udstukne rammer og mål? (Harder 2013 s. 168) I forlængelse af ovenstående citat, sagde hun nedenstående:

...i forhold til forældre handleplanen tager jeg altid udgangspunkt i hvad de gerne vil have ud af det, hvad skal formålet være med at jeg sætter det her samtaleforløb i gang, hvad er det de vil have ud af det, hvad for nogle punkter synes de der skal arbejdes med? Og tænker de så noget andet end jeg, må jeg snakke dem hen imod det jeg tænker. Sådan får jeg mine egne mål med, med deres ord. (Socialrådgiver 2, Bilag 4, s. 6)

Hun giver i det ovenstående udtryk for, at hun søger at lade forældrene få indflydelse på handleplanen. Men hendes valgte fremgangsmåde, giver anledning til refleksion. Hun giver udtryk for, at hvis de tænker i anderledes baner end hende ift. målsætningen søger hun, at tale dem hen imod det hun tænker, for at få egne mål med, bare med forældrenes ord. Der reflekteres over om dette er foreneligt med, at ville arbejde empowerment med forældrene. Svenske empowerment teoretikere (Starrin & Jonsson 2000) har i Norden identificeret 2 forskellige måder, at forholde sig til sine borgere på. Den ene er den paternalistiske, der er kendetegnet ved et over/underdanig forhold, men også med et snert af beskyttelse. Mens den empowerment orienterede forholdemåde er kendetegnet ved, at anerkende forskelligartede livsformer og menneskers ret til, at følge egne mål. I det ovenstående citat, ses der tendens til en paternalistisk praksis, hvilket er med til at vise, at empowerment kan være en vanskelig størrelse, at praktisere. (Harder 2013 s. 168)

En anden ting der bør fremhæves, er måden hun søger at *'inddrage'* forældrene på ift. målsætningen. Hendes fremgangsmåde henleder tankerne på Governmentality. Der er her tale om moderne magtudøvelse, hvor fokus er på at indvirke på frie individers kapaciteter og handlemåder. Magtudøvelsen knytter sig her til, at indvirke på forældrenes selvstyring. (Mik-Meyer & Villadsen

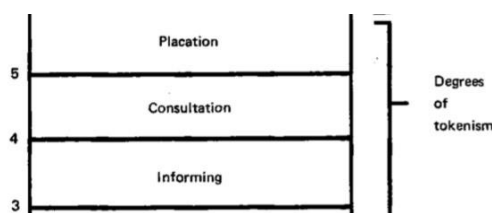
2007 s. 38) Når socialrådgiver 2 søger, at lede forældrene hen imod det hun tænker for at få egne mål med, henleder det tanker på Foucault og hans tanker om de styringsstrategier professionelle kan bruge, til at forme borgere med (Mik-Meyer & Villadsen 2007 s. 29). Der henvises til nye samtale teknologier, som i stigende grad anvendes til at lede borgere. Den tavse underordnede bedes om, at tale og fremsige målene for den sociale indsats. Det ligner umiddelbart en form for frisættelse af en førhen underordnet, men kan også ses som en raffineret måde, at re-konfigurere rummet på. (Mik-Meyer & Villadsen 2007 s. 29) Når forældrene bedes om, at være med til, at formulere mål i handleplanen, er de med til at producere udsagn, som de senere hen kan gøres til autoritet for, og 'bindes op' på af den professionelle. Det er på denne måde muligt, at styre dem, i retning af selvproduceret viden. (Mik-Meyer & Villadsen 2007 s. 29)

Selve udarbejdelsen af handleplanen findes faciliterende for Foucaults pastorale magt (Mik-Meyer & Villadsen 2007 s. 18), da forældrene her gennem vejledning fra socialrådgiveren bedes fremsige de mål, der skal være medvirkende til, at skabe forandring, i det fremadrettede forløb. Efterfølgende er det forældrenes egen udlægning af deres problemer, der tages udgangspunkt i, og som de 'bindes op' på (Mik-Meyer & Villadsen 2007 s. 18). I sidste del af ovenstående citat siger socialrådgiver 2:

...Og tænker de så noget andet end jeg, må jeg snakke dem hen imod det jeg tænker. Sådan får jeg mine egne mål med, med deres ord. (Socialrådgiver 2, Bilag 4, s. 6)

Dette er med til, at illustrere hvor svært det kan være, at praktisere empowerment, i praksis, da der ikke er plads til alverdens alternative forslag eller løsninger som forældrene potentielt kommer med. Det kan ende ud i, at hun er nødt til at tale dem hen imod det hun tænker, altså hendes egne mål, eller de mål der er mulige indenfor institutionens rammer. I forhold til dette citat henledes tanker på Sherry Arnsteins 'Ladder of participation' (Arnstein 1969) På Arnsteins stige befinder vi os her på trin 3 eller 4, kaldet for 'informing' og 'consultation'. Der er her tale om 'Degrees of tokenism'. (Arnstein 1969 s. 217) Disse to trin beskrives i det nedenstående:

When they are proffered by power holders as the total extent of participation. Citizens may indeed hear and be heard, but under these conditions they lack the power to ensure that their views will be heeded by the powerful. (Arnstein 1969 s. 217)

Disse 2 trin på Arnsteins stige, illustreres her:

(Arnstein 1959 s. 217)

8.3 Samskabelse i fokus

Slutteligt i dette analyseafsnit inddrages en faglig koordinator, for at få et mere overordnet perspektiv på håndteringen af samarbejdet med forældre til anbragte børn, ude i praksis. Hun sagde nedenstående om forældreinddragelse hos dem:

Vi følger lovgivningen, i forhold til hvordan forældrene skal inddrages. Men vi gør også mere end det der står i lovgivningen. Her kan vores hyppige opfølgninger fremhæves. Vi har rigtig mange metoder til inddragelse af forældrene. (Faglig koordinator, Bilag 3, s. 4)

Hun fortsætter med at sige nedenstående, i forhold til forældreinddragelsen:

Overordnet har der i vores kommune været meget stor fokus på borgerinddragelse. Ikke kun i familieafdelingen men i hele kommunen. Vi går rigtig meget ind for samskabelse, og vi mener at vi kun kan komme nogen vegne hvis vi gør det sammen med borgeren. Det er meget vigtigt, at de føler sig hørt og inddraget i det der foregår. (Faglig koordinator, Bilag 3, s. 4)

I disse citater er det værd at lægge mærke til, at det virker som om at hun taler på vegne af kommunen, og ikke sig selv. Hun får fremstillet sig selv som kommunens repræsentant. Hun bruger udtryk som vi går ind for, vi har meget stor fokus på og vi mener, hvilket understreger dette. Hun taler i positive vendinger om deres måde, at inddrage forældrene på. Her kan henvises til, at de gør mere end det der står i lovgivningen, de har stor fokus på borgerinddragelse, og de går meget ind for samskabelse. Samskabelse kan karakteriseres som, en aktiv involvering af borgere baseret på partnerskaber, og fælles ansvar mellem system og borger. En af grundtankerne er, at alle parter skal bidrage med ressourcer, i form af viden. En anden grundtanke er, at borgere besidder værdifuld viden, som kan medvirke til at udvikle kvaliteten, i det sociale arbejde. (Hulgård 2016 s. 31) For at understrege at samskabelse er en metode som de benytter sig af hos dem, så siger hun at de kun kommer nogen vegne sammen med borgeren. (Faglig koordinator, Bilag 3, s. 4)

De ovenstående citater giver anledning til refleksion over om, tingene forholder sig sådan ude i praksis? Eller om der her er tale om en glorificering af deres måde, at håndtere arbejdet på? Det er værd, at tænke over at hun er ansat som faglig koordinator, hvilket kan have indflydelse på de ting som kommer til udtryk under interviewet. For at få indsigt i hvad det indebærer, at sidde som faglig koordinator inddrages nedenstående citat:

...nogle af de opgaver jeg har, det er at bistå rådgiverne i svære sager, det er at lave sagsgennemgang minimum to gange årligt. Også deltager jeg i møder med borgerne. Jeg er med i

udviklingsopgaver og jeg står for sagsfordelingen...Jeg kan også få opgaver ind fra ledelsen, og jeg sidder også med klagesager for eksempel hvis vi har klager over sagsbehandlingen eller rådgivere, et eller andet. Så det er sådan hovedopgaverne i det...(Faglig koordinator, Bilag 3, s. 1)

Det fremhæves i ovenstående, at hun i kraft af sin stillingsbetegnelse som faglig koordinator bestrider forskelligartede opgaver. Det er bl.a hendes job, at overse at sagsbehandlerne arbejder med afsæt i gældende lovgivning mv. I de tilfælde der identificeres problemer med sagsbehandlingen eller sagsbehandlere, er det også hendes job at undersøge dette. Når det er en af hendes arbejdsopgaver, at skulle kvalitetssikre sagsbehandlingen, er det relevant at reflektere over om hun ønsker, at fremstille tingene lidt mere polerede i kanten, end de reelt er? Da dette udadtil giver et bedre indtryk af hende selv, og hendes arbejde. De ovenstående udtalelser leder tankerne hen på Goffman og hans teatermetafor (Goffman 1959). Denne metafor vil blive foldet ud i det nedenstående.

Goffman interesserede sig for, at skabe forståelse for hvordan individer i normale arbejdssituationer fremstiller sig selv, samt deres aktiviteter overfor andre individer. Han var interesseret i, hvordan de søgte at styre og have kontrol over de indtryk, andre fik af dem og de ting de kan og ikke kan, mens de optrådte for dem (Goffman 1959) (Jacobsen & Kristiansen 2006 s. 19) At optræde vil sige at man ønsker at gøre indtryk på andre og gennem sin adfærd søge, at verificere overfor sig selv og andre at man er den, man giver udtryk for at være. Disse optrædener er ofte gennemsyret af dramatisering og idealisering. Det vil sige, at den optrædende ofte søger, at give tilskuerne et bedre og mere instrueret og poleret indtryk, i forhold til den reelle virkelighed. (Jacobsen & Kristiansen 2006 s. 20) Om det er sådan tingene er foregået under interviewet, kan der kun gisnes om, men det er værd at reflektere over. Det bør tilføjes hertil, at hun ikke sidder i frontlinjen med den direkte borgerkontakt ligesom Socialrådgiver 1 og 2, hvilket også kan have en indvirkning på hendes måde at italesætte tingene på.

Af ovenstående fremgår det, at alle de professionelle giver udtryk for at have fokus på forældreinddragelse, i deres arbejde. Empowerment og samskabelse fremhæves som værende måder det gribes an på.

8.4 § 54 støttepersonordning

Af servicelovens bestemmelser fremgår det, at kommunalbestyrelsen skal tilbyde forældremyndighedsindehaveren en støtteperson i forbindelse med barnet eller den unges anbringelse uden for hjemmet jf. § 52 stk. 3 nr. 7... (Lov om social service § 54) I alle de 3 udvalgte kommuner fortæller de professionelle, at forældrene tilbydes en § 54 støtteperson.

Et formål med at tilbyde en støtteperson er, at forældrene får mulighed for at tale med en uvildig udefrakommende person i fortrolighed. De kan her åbent og ærligt dele deres tanker og følelser, uden at samtalerne bliver registreret, som hvis de sad på kommunen. (Socialstyrelsen 2012 s. 127) Der blev i interviewene spurgt ind til hvad der blev anset som fordele ved en § 54 støtteperson, og her sagde socialrådgiver 1:

Fordelene ved en § 54 støtteperson er set fra mit perspektiv, at denne person kan være behjælpelig med at tale anbringelsen igennem og dermed opnå en forståelse for barnets behov. Samtidig kan det medvirke til at der kommer mere ro på forældrene, så de bedre kan have fokus på deres barn. (Socialrådgiver 1, Bilag 2, s. 13)

Om fordelene ved en støtteperson, sagde Socialrådgiver 2:

...jeg synes det her med at man har en udefra og det er også det jeg siger til forældrene. Det her med at man her har en udefra som ikke har følelser involveret, som ser på det her på en anden måde og som har mulighed for at høre mere fx på møder...(Socialrådgiver 2, Bilag 4, s. 7)

Socialrådgiver 1 lægger vægt på, at støttepersonen kan bruges til at tale anbringelsen igennem. Støttepersonen kan betegnes som forældrenes samtalepartner, således at forældrene får mulighed for at få snakket deres oplevelser under forløbet igennem. Dette er ikke den eneste funktion en støtteperson kan have. Støttepersonen kan som socialrådgiver 2 nævner, også fungerer som forældrenes 'ekstra ører' under møder mv. Dette stemmer overens med det der er nedskrevet i *Vejledning om særlig støtte til børn unge og deres familier*. Heri står det beskrevet at en støtteperson skal være med til, at give forældrene modspil, hjælpe med udredning af spørgsmål ift. måden det offentlige system fungerer på, hjælpe med forberedelse og evaluering af møder og hjælpe med at læse og forstå skriftligt materiale omkring anbringelsen. (Vejledning om særlig støtte til børn og unge og deres familier pkt. 376) Der blev også spurgt ind til ulemperne ved støttepersons ordningen. Om ulemperne sagde Socialrådgiver 1:

...Det kan desværre være sådan at en § 54 støtteperson vil modarbejde anbringelsen, og dermed opildne forældrene. Når det sker ser vi forældre der trækker deres samtykke til den frivillige anbringelse tilbage, og sagen skal så behandles som en tvangssag. Det er så ærgerligt for samarbejdet og for relationsarbejdet. (Socialrådgiver 1, Bilag 2, s. 13)

Selvsamme problematik italesættes af Socialrådgiver 2. Hun fortæller at de også har oplevet, at nogle støttepersoner vil modarbejde dem. Her henviser hun særligt til tvangssager, som Socialrådgiver 1 gjorde, i det ovenstående citat. (Socialrådgiver 2, Bilag 4, s. 8) At begge socialrådgivere italesætter

dette, giver anledning til refleksion over om det er fordi, at støttepersonen er uvildig i forhold til kommunen, og derfor kan kaste et kritisk blik på kommunens praksis? De kan måske identificere nogle problematiske forhold, i forbindelse med sagsbehandlingsforløbet, eller selve anbringelsen, som forældrene ikke selv har haft øje for. I tråd med disse tanker er der foretaget en surveyundersøgelse blandt § 54 støttepersoner, kaldet *'Samarbejde om det anbragte barn'*. Det fremgår af denne, at de interviewede støttepersoner fortæller, at de oplever at sagsbehandlerne har en tendens til, at se støttepersonen som et forstyrrende element. (Faye Jacobsen 2019 s. 7)

8.5. § 54 stk. 2 forældre handleplanen

Yderligere skal kommunerne tilbyde forældrene en særskilt handleplan, en såkaldt forældre handleplan efter servicelovens § 54 stk. 2. I vejledning nr. 3 til serviceloven står der at kommunen udover at tilbyde forældrene en støtteperson, skal træffe afgørelse om forældrene har behov for anden støtte efter stk. 2. Derudover skal der træffes afgørelse om forældrene skal have støtte eller ej, og hvad denne støtte skal bestå af. Hvis der træffes afgørelse om støtte til forældrene, skal der udarbejdes en særskilt forældre handleplan. (Vejledning om særlig støtte til børn og unge og deres familier pkt. 377)

2 ud af 3 af de professionelle gav udtryk for, at dette lovkrav overholdes, mens den 3 professionelle identificerede problemer med udarbejdelsen af denne plan. Der henvises her til socialrådgiver 1. Hun sagde nedenstående om dette:

Altså lovgivningsmæssigt så skal vi udarbejde en forældre handleplan på hvordan vi arbejder med forældrene. Og der kan jeg ligeså godt sige det ærligt, det bliver ikke gjort. (Socialrådgiver 1, Bilag 2, s. 14)

I det ovenstående identificerer socialrådgiver 1 problemer med udarbejdelsen af forældre handleplanen hos dem. Her ledes tankerne hen på de undersøgelser i problemfeltet, hvori det er beskrevet, at der er problemer med udarbejdelsen af forældre handleplanen, ude i praksis. (Ankestyrelsen 2021) (Faye Jacobsen 2019) Adspurgt til grunden til at denne plan ikke blev udarbejdet gav hun udtryk for, at tidsperspektivet i det spiller en rolle. Men også at denne ikke vægtes nok, ude i praksis.

(Socialrådgiver 1, Bilag 2, s. 14) Når tidsperspektivet nævnes, giver det anledning til refleksion over det pres, da ansatte i kommunen arbejder under. Det er heller ikke første gang i interviewet, at dette italesættes. Tidligere siger hun, at de ikke er gode nok til at hjælpe forældrene, ift. deres udviklingsområder. Grunden til dette skal findes i det tidspres som de er under (Socialrådgiver 1, Bilag 2, s. 9). Hun siger nedenstående om dette:

...vi har rigtigt mange sager og er under et vanvittigt pres ift. den administrative del af vores arbejde. Jeg ville rigtigt gerne kunne arbejde meget mere med de her forældre, men jeg har også kun de her 37 timer at gøre godt med. (Socialrådgiver 1, Bilag 2, s. 9)

I relation til ovenstående citat findes det relevant, at nævne at hun tidligere i interviewet fortæller, at hun på nuværende tidspunkt har 11 sager på hendes sagsstamme (Socialrådgiver 1, Bilag 2 s. 3). Det væsentlige der bør fremhæves her er, at hun udviser vilje til at ville mere med forældrene, men også en bevidsthed om at dette ikke er muligt, under de givne omstændigheder. De modstridende målsætninger der er til stede, kan resultere i overspringshandlinger, i form af manglende udarbejdelse af forældre handleplanen (Johansen 2013 s. 66). Det illustreres i ovenstående, at hun står i et krydspres, ude i praksis. Dette leder tankerne hen på Michael Lipsky og hans teori om krydspres (Østergaard Møller 2012 s. 167). Lipsky taler om, at socialrådgivere arbejder inden for en konfliktfyldt ramme, hvor de skal forholde sig til flere forskelligartede målsætninger og begrundelser for deres arbejde på én gang. De skal ydermere være i stand til, at agere på en måde der ikke er i strid med deres faglige integritet (Østergaard Møller 2012 s. 167). I ovenstående illustreres det hvordan socialrådgiver 1, ikke er i stand til at kunne agere i overensstemmelse med hendes faglige integritet, da høje sagstal og tidspres, står i vejen for dette.

I relation til det ovenstående kan artiklen '*Tidspres har ført til lovbrud i sagsbehandlingen af børn, arbejdsløse og handicappede i 15 kommuner*' inddrages (Friis Wang 2018). Det fremgår af denne artikel, at de involverede kommuner har fået et eller flere påbud af arbejdstilsynet på grund af tidspres på arbejdspladser med socialrådgivere. Arbejdsmængden er for stor til, at kommunerne kan overholde de udstukne lovkrav. Der er særligt store problemer på børne og beskæftigelsesområdet (Friis Wang 2018). Formanden for Dansk Socialrådgiverforening udtalte nedenstående om dette:

Vi ved godt, hvad der skal til i den enkelte borgers sag, for eksempel i forhold til én, der er på sygedagpenge. Men vi har enten ikke tiden til det, fordi vi har for mange sager, eller fordi der er lagt flere dokumentations- og kontrolkrav ned over os. (Friis Wang 2018)

Af en anden artikel bragt i tidsskriftet *Socialrådgiveren*, fremgår det at 70 % af de adspurgte socialrådgivere giver udtryk for, at de mangler tid til at yde værdig sagsbehandling. Det svarer til, at det er over halvdelen af socialrådgivere ansat i jobcentre landet over, oplever at have et højt arbejdspress. De har alt for mange sager og de giver udtryk for, at de bruger meget tid på den administrative del, af deres arbejde. Dette efterlader ikke meget tid tilovers til borgeren (Frederiksen 2021 s. 24). De 2 ovenstående artikler, er sammen med socialrådgiver 1s udtalelser om tidspres og

administrativt pres med til, at illustrere at der er tale om et velkendt dilemma, der relaterer sig til socialrådgiverens handlingsmæssige råderum.

I sammenhæng med det ovenstående bør det nævnes, at der på Dansk socialrådgiverforenings hjemmeside fremgår vejledende sagstal, for ansatte på børne og familieområdet. DS [Dansk socialrådgiverforening] anbefaler at man på dette område, har ca 20-30 sager på ens sagsstamme. Dette tal kan justeres ned, hvis man har mange komplekse sager (Dansk Socialrådgiverforening 2020). Senere i interviewet siger socialrådgiver 1 i relation til den manglende udarbejdelse af forældre handleplanen:

... hvordan skal vi vurdere på hvordan forældrene er blevet i stand til, at kunne tage vare på deres børn hvis vi ikke har et opfølgingsredskab, til at følge op på dem (Socialrådgiver 1, Bilag 2, s. 14)

Dette tolkes som værende reflektive og kritiske udsagn, i forhold til praksis i hendes kommune. Men også i forhold til det råderum der findes her. Som socialrådgiver kan man stille sig tilfreds med det råderum der findes i organisationen, eller man kan vælge, at udvide det. (Svensson, Johnsson & Laanemets 2009 s. 20) Når man stilles overfor forskelligartede dilemmaer, såsom manglende tid til, at kunne arbejde med og følge op på forældre til anbragte børn, har man mulighed for at gribe dette an på forskellig vis. I de 2 ovenstående citater hvori hun forholder sig kritisk til praksis, tolkes det som om at hun gerne vil skabe forandring udefra, ved at italesætte og skabe debat om det tidspres hun er under. (Svensson, Johnsson & Laanemets 2009 s. 20)

I det nedenstående findes det relevant, at inddrage nogle citater fra socialrådgiver 2, da hun giver udtryk for, at de i deres kommune har særlig fokus på, at prioritere forældre handleplanen. Adspurgt til udarbejdelsen af forældre handleplanen sagde Socialrådgiver 2, at det er noget de gennem den sidste periode har haft lidt fokus på. (Socialrådgiver 2, Bilag 4, s. 6) Hun fortæller følgende om grunden til dette fokus:

... jeg tror det er fordi det ikke har været prioriteret så højt. Hvilket man så er blevet opmærksom på. Vi har også været igennem et task force forløb hvor vi bliver opmærksom på, og får nogle gode råd til det her... (Socialrådgiver 2, Bilag 4, s. 6)

Og hun fortsætter med at sige:

...vi har et samarbejde med Sten XXX. Som har kørt undervisning for os i bfu [Børnefaglig undersøgelse], handleplaner og forældre handleplaner, og andet. Det skal være en almindelig thing to do, og det er det blevet. Det er meget få sager vi ikke har forældre handleplaner på...(Socialrådgiver 2, Bilag 4, s. 6)

Med afsæt i disse udtalelser kan det udledes, at der i Socialrådgiver 2s kommune er fokus på udarbejdelsen af forældre handleplanen. De er blevet undervist i udarbejdelsen af den, og nu er det meget få sager der ikke er en forældre handleplan i. Dette er dog lidt interessant, at der fortsat er sager hvor der ingen forældre handleplan er udarbejdet. Adspurgt til dette sagde socialrådgiver 2 nedenstående:

...jeg har også en sag hvor vi ser at der ikke er nogen mening med at arbejde med mor fordi der ligger så meget dokumentation for at det ikke er muligt. Jamen så er der jo ikke ret meget i en forældre handleplan fordi hun ønsker heller ikke at få denne plan. Så på den måde er der jo få sager hvor der ikke er en forældre handleplan. (Socialrådgiver 2, Bilag 4, s. 6-7)

I forhold til det ovenstående er det værd, at huske på ordlyden i servicelovens bestemmelse § 54 stk. 2. Der står ikke nogen steder, at det er tilbud som socialrådgiveren kan undlade, at give forældrene fordi der ikke ser nogen mening med det, eller fordi borgeren ikke ønsker det. Der står ordret i § 54 stk. 2, at kommunalbestyrelsen skal fastsætte en særskilt plan for støtten til forældrene (Lov om social service § 54 stk. 2). De kan dog beslutte at fravige dette krav hvis forældrene i stedet tilbydes en helhedsorienteret plan, når der er tale om forældre med komplekse og sammensatte problemer... Forældrene skal give samtykke til, at forældre handleplanen erstattes af denne plan (Lov om social service § 54 stk. 3). Det er ikke til, at sige hvordan tingene hænger sammen i den ovenstående sag. Det eneste der kan udledes er, at socialrådgiver 2 giver udtryk for, at moderen ikke ønsker forældre handleplanen.

Den faglige koordinator blev også bedt om, at fortælle udarbejdelsen af forældre handleplanen. Hun sagde følgende:

Jamen der er altid en forældre handleplan, det skal der være. Det har de ret til... (Faglig koordinator, Bilag 3, s. 5)

Og hun fortsætter med at sige:

...Vi har en lovgivningsmæssigt pligt til at informere borgerne om deres pligter og rettigheder kan man sige... (Faglig koordinator, Bilag 3, s. 5)

De ovenstående udtalelser virker en smule overfladiske, og man får ikke kendskab til praksis, i deres kommune. Den eneste information der bliver givet, er at tingene de er som de skal være, fordi at dette står nedskrevet i loven, hvilket giver anledning til refleksion. Refleksionerne går på, at det er forventeligt at den faglige koordinator ikke giver samme detaljerede beskrivelser af sagsarbejdet med borgerne, som socialrådgiver 1 og 2, da hun ikke sidder i frontlinjen, hvilket kan have en indvirkning på hendes udsagn, i interviewet. En anden refleksion går på, om hun søger at glorificere arbejdet i deres kommune, således der gives et bedre indtryk udadtil. Goffman og hans teatermetafor findes relevant, at inddrage her. (Goffman 1959) Spørgsmålet er om de ovenstående udsagn skal ses som et forsøg på, at give et mere poleret indtryk, i forhold til hvordan tingene de forholder sig i virkeligheden? (Jacobsen & Kristiansen 2006 s. 15) Lignende refleksioner gjorde jeg mig, omkring hendes udtalelser, i afsnittet omhandlende forældreinddragelse. Der kan dog være mange årsager til de korte og overfladiske svar i interviewet. Det kan også være fordi, at mine interviewspørgsmål ikke har været skarpe nok, kombineret med en mangel på opfølgende spørgsmål.

Det kan udledes af ovenstående, at alle 3 professionelle tilbyder forældrene en støtteperson. Derudover er det 2 ud af 3 de professionelle der fortæller, at forældre handleplanen udarbejdes hos dem. Dette kan ses i relation til nogle af de inddragede undersøgelser, i problemfeltet (Ankestyrelsen 2021)(Faye Jacobsen 2019)

8.6 Delkonklusion

Med afsæt i de 3 professionelles udsagn, tegner der sig et billede af, at de alle har fokus på forældreinddragelse. Empowerment og samskabelse fremhæves som måder dette gribes an på.

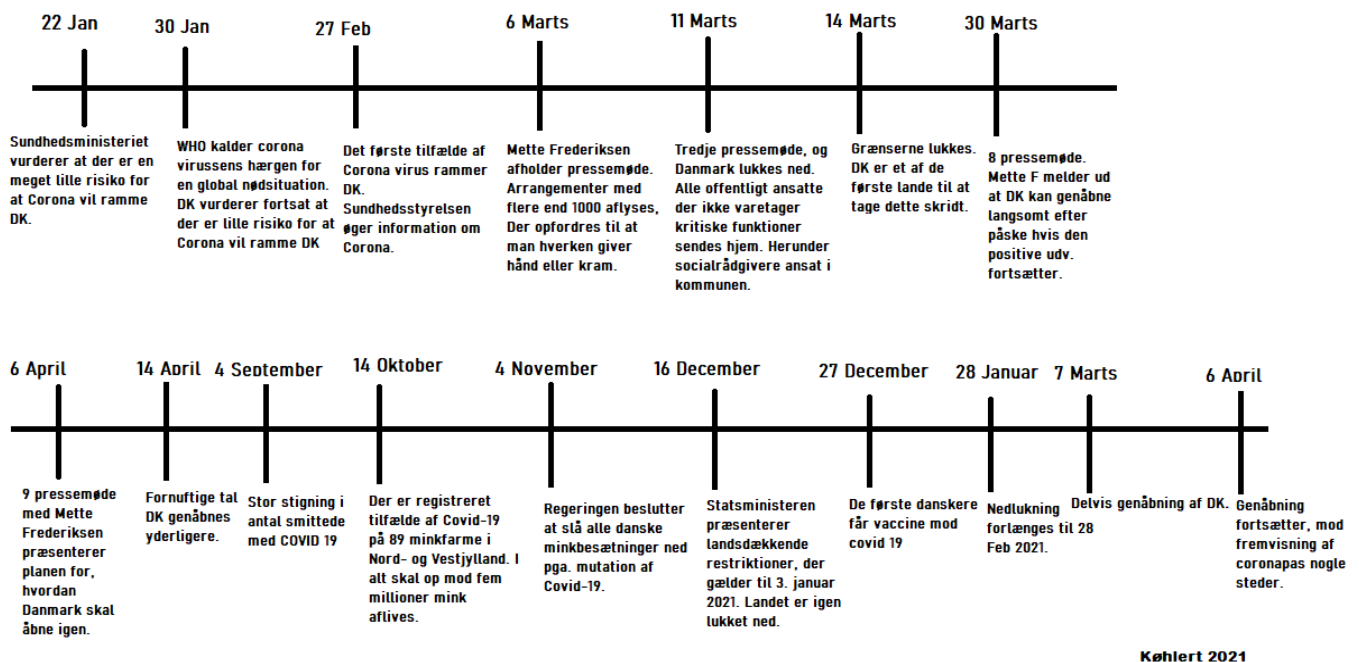
I forhold til støttemulighederne til forældrene, tegner der sig ikke et entydigt billede. De professionelle giver alle udtryk for, at forældrene tilbydes en § 54 støtteperson. Men der ses en vis kommunal variation i forbindelse med udarbejdelsen af den lovpligtige § 54 stk. 2 forældre handleplan. 2 ud af 3 professionelle fortæller at planen udarbejdes hos dem, mens socialrådgiver 1 giver udtryk for, at hun ikke udarbejder denne. Dette kan ses i relation til de problematikker der fremhæves, i nogle af undersøgelseerne oppe i problemfeltet. I en af undersøgelseerne fremgår det, at forældrene sjældent eller aldrig får en forældre handleplan (Faye Jacobsen 2019 s. 8) Mens den nyeste undersøgelse på området fremhæver, at det ikke er i alle sager der foreligger en forældre handleplan (Ankestyrelsen 2021 s. 39) Socialrådgiver 1 giver udtryk for, at den manglende udarbejdelse af handleplanen skyldes tidspres og høje sagstal. Hun giver dog udtryk for, at hun gerne vil arbejde mere med forældrene, end hvad der er muligt indenfor hendes handlingsmæssige råderum.

9. Analysekapitel 3: Corona krisens indvirkning på samarbejdet med forældre til anbragte børn

I dette analysekapitel er fokus på, at få belyst det 3. arbejdsspørgsmål i problemformuleringen der omhandler corona krisens indvirkning på samarbejdet med forældre til anbragte børn. Dette spørgsmål lyder som beskrevet i nedenstående:

Hvilken indvirkning havde corona krisen på de professionelles samarbejde med forældre til anbragte børn?

Der er tale om en uvant krisesituation, hvorfor det findes særligt interessant, at undersøge hvilken indvirkning corona krisen havde på de professionelles samarbejde med forældrene. Fokus under interviewene med de professionelle var på, at få dem til at fortælle lidt om hvad der blev gjort anderledes, i denne uvante situation. Det forventes, at dette afsnit vil kunne bidrage med ny viden på området, og udfylde et eksisterende videnshul. I nedenstående præsenteres en tidslinje over corona krisens udvikling fra start indtil nu. Denne er inspireret af en artikel bragt på Tænketanken Europas hjemmeside, men selve layoutet er eget design. (Ottosen & Ancher Jensen 2021)(Køhlert, 2021)

Køhlert 2021

9.1 Virtuelt socialt arbejde under corona krisen

Som det fremgår af tidslinjen skete der mange ting på kort tid, i forhold til bekæmpelsen af COVID-19 i Danmark. Den 11 Marts blev alle offentligt ansatte der ikke varetog kritiske funktioner sendt hjem. Her henvises blandt andet til socialrådgivere der arbejdede med anbringelsessager og

lign. Denne hjemsendelse medførte, at de offentligt ansatte skulle omstille sig fra deres velkendte hverdag på arbejdspladsen, til at skulle arbejde hjemmefra. De skulle nu omstille sig til en ny hverdag, med nye ukendte arbejdsgange (Tænk tanken Mandag Morgen 2020 s. 13). I alle 3 kommuner giver de professionelle udtryk for, at de er hjemsendt og at det meste af deres arbejde på daværende tidspunkt foregik via virtuelle platforme. De platforme der henvises til her er blandt andet Skype, Facetime og TEAMS. Det er hovedsageligt Microsoft TEAMS platformen der benyttes. Indledningsvist inddrages et citat fra socialrådgiver 2 hvori hun beskriver, hendes oplevelse af at arbejde hjemmefra:

Jeg synes ret hurtigt at man fik en hverdag op at køre. Vi fik jo at vide at vi ikke måtte holde fysiske møder, medmindre det var absolut nødvendigt. og så skal det godkendes af en leder, og så måtte vi jo finde ud af hvordan virker det her TEAMS, hvordan gør vi det? (Socialrådgiver 2, Bilag 4, s. 11)

Det ovenstående citat fra socialrådgiver 2 er med til, at illustrere at corona krisen medførte et spontant behov for, at der blev tænkt i nyskabende og innovative baner ift. afviklingen af det sociale arbejde med forældre til anbragte børn, grundet de fysiske begrænsninger som Corona krisen medførte. Man blev derfor nødt til, at foretage en digital omstilling. Epidemien rasede og innovationskraften bragede derudaf, for at holde hånden under samfundets svage borgere (Tænk tanken Mandag Morgen 2020 s. 13). Hvor man før skulle ned på kommunen til møde, var det nu muligt, at mødes online med sin sagsbehandler. I den givne corona situation blev man nødt til, at tænke ud af boksen, og finde på en ny måde, at afvikle borgermøder på, som det ovenstående citat illustrerer. Tankerne henledes her på begrebet social innovation. I den brede definition går social innovation ud på, at bidrage til løsningen på udfordringer, i velfærdssamfundet (Hulgård 2016 s. 8). I det nedenstående vil socialrådgiver 2 uddybe hendes oplevelse af den virtuelle del af arbejdet, under Corona krisen:

Det er gået rigtig rigtig godt. Familierne har taget godt imod TEAMS. Nogle forældre synes faktisk at det er noget nemmere at de kan mødes med mig på den her måde, fordi det kan være svært for dem at komme ind på kommunen og sidde til møde. Der sidder så mange og kigger på dem...(Socialrådgiver 2, Bilag 4, s. 12)

Dette citat er med til, at illustrere at det virtuelle aspekt af arbejdet, har åbnet nogle døre i forhold til samarbejdet med forældre til anbragte børn. Den virtuelle mødeform kan bidrage til, at skabe tryghed i mødet mellem socialrådgiver og borger. Hun tilføjer til ovenstående, at hun har en mor der aldrig deltager i møder, fordi det kan hun ikke overskue, men det gør hun nu, fordi at møderne er virtuelle og

hun har fået lov til, ikke at have billede på... (Socialrådgiver 2, Bilag 4, s. 12) Dette er med til, at illustrere at indførelsen af virtuelle borgermøder har åbnet dørene, i det sociale arbejde. Det er her den sociale innovation kommer til syne, fordi at det her synliggøres at indførelsen af virtuelle møder potentielt er med til, at skabe mere effektivitet i det sociale arbejde, men også mere livskvalitet for forældrene (Andersen 2013 s. 588). Gennem den virtuelle mødeform opnår kommunen mere effektivitet, da de får afviklet møder med forældre der finder det svært at møde fysisk på kommunen. Mens forældre der finder det svært at møde på kommunen, opnår mere livskvalitet, fordi at mødeformen er mere fleksibel.

I forhold til hendes ovenstående udsagn om, at hun giver lov til at borgere ikke har billede på, er det værd at bemærke, at dette kan føre til vanskeligheder, i forhold til kommunikationen. På denne måde får hun kun den digitale kommunikation med og går glip af al analog kommunikation. Den digitale kommunikation sker gennem tegn og signaler. Ordene i sproget er digitale. Og der er ingen lighed mellem tegn og betydning. Vi kommunikerer også analogt, hvor fokus er på tonefald, gestikulation, og kropsholdning mv. Her ses lighed mellem det udtrykte og måden det udtrykkes på. (Hermansen, Løw & Petersen 2013 s. 77) Når der ingen billede er på, er det udelukkende den digitale kommunikation der er i fokus, og hvordan får hun så alt det essentielle med i samtalen? Der henvises her til borgerens måde, at sidde på, borgerens måde, at italesætte tingene på, og borgerens forskellige reaktioner under mødet. Hun går glip af, at kunne se om det sagte er kongruent eller inkongruent (Hermansen, Løw & Petersen 2013 s. 78). Socialrådgiver 1 fortalte nedenstående om hendes oplevelse af, at skulle udføre arbejdet hjemmefra:

...Det er bare ikke nemt. Vores borgere har bare ikke så meget lyst til det [At mødes virtuelt]. Det er svært. Forleden holdt jeg en børnesamtale virtuelt, den eneste og den første men også den sidste. Jeg gjorde det kun fordi det er en pige jeg anbragte for 10 år siden, og det gik sådan set fint. Lige indtil det bliver svært i samtalen og hun begynder at græde. Så er det bare svært at sidde bag en skærm... (Socialrådgiver 1, Bilag 2, s. 19)

Socialrådgiver 1 har en lidt anden opfattelse af den virtuelle del af arbejdet. At skulle mødes bag en skærm findes svært. Særligt når det kommer til afholdelsen af børnesamtaler. Hun tilføjer til ovenstående citat, at det er svært at sidde bag en skærm, frem for med et barn foran sig, hvor man lige kan lægge en arm på hende og trøste, hvorfor hun måtte have fat i hendes plejemor (Socialrådgiver 1, Bilag 2, s. 19) Et barn kan forståeligt nok være påvirket af, at skulle tale om vigtige ting og måske meget sensitive emner med socialrådgiveren (Rask 2011 s. 95). Det ovenstående citat er derfor med til, at understrege at der er nogle vigtige ting, i forhold til sensitiviteten under sådan en samtale, som et

virtuelt møde ikke kan imødekomme. I den pågældende situation havde det været optimalt, at børnesamtalen havde været udført med fysisk fremmøde, da socialrådgiver 1 så ville kunne have trøstet pigen. At plejemoderen trådte til og fik ro på i ovenstående situation var nødvendigt, men ikke optimalt. Hvem ved hvad pigen var ked af? Hvad nu hvis det var noget der involverede plejemoderen? Hun fortsætter med at sige nedenstående, om virtuelle opfølgingsmøder:

... jeg tænker også at vi er nødt til at anerkende at der er nogen der ikke kan [Mødes virtuelt]. De kan ikke sidde og snakke til en skærm. Og har heller ikke de der tekniske forudsætninger til at kunne det (Socialrådgiver 1, bilag 2, s. 19).

Med ovenstående citat er hun med til, at anerkende, at man har forskellige forudsætninger for at kunne tilgå et virtuelt møde. Der er borgere som har svært ved det af forskellige årsager, og der er borgere der har nemt ved det. Dette italesættes også i interviewet med den faglige koordinator. Hun sagde:

...vi har også opdaget at der er mange af de lidt ældre børn, der har haft nemmere ved at mødes på skærmen, frem for ansigt til ansigt. Der har det været noget nemmere for dem. (Faglig koordinator, bilag 3, s. 11)

Det er her relevant, at reflektere over, at det yngre segment af borgere har andre tekniske forudsætninger, end det ældre segment. Forskeren Marc Prensky mener, at de unge har bedre tekniske forudsætninger for at tilgå et virtuelt møde. Prensky er forsker i unges brug af digitale medier og han kalder det yngre segment af borgere for *de digitalt indfødte*. Her betegner han endvidere de voksne som *digitale indvandrere*, da de er fra en præ digital æra. (Gusak 2015 s. 31) I det senmoderne samfund kan det yngre segment af borgere allerede fra barnsben, blive eksponeret for moderne kommunikationsmidler såsom smartphones, smart tvs, bærbare computere, sociale medier mv., hvilket giver dem en fordel på området. Den store udvikling i moderne kommunikationsmidler er med til, at bidrage til det som Anthony Giddens kalder for *adskillelse af tid og rum*, hvilket han betegner som et af kendetegnene ved det senmoderne samfund. (Bundesen 2013 s. 53) Her henvises til, at en stor del af den sociale interaktion der præger dagligdagen ikke længere er afhængig af, at skulle befinde sig det samme sted, takket være udviklingen i moderne kommunikationsmidler. Giddens er af den opfattelse, at tiden og rummets enhed i dag er afskaffet. (Bundesen 2013 s. 53) Derfor er det måske ikke så fremmed for de lidt ældre børn, når de introduceres for den virtuelle mødeform, da det må antages, at være noget som de har kendskab til i forvejen.

9.2 Virtuelle børn og unge udvalgs møder

I et af interviewene fremgik en væsentlig forandring, i forhold til afviklingen af det sociale arbejde med forældre til anbragte børn, under corona. Socialrådgiver 2 sagde nedenstående:

...vi har i en kort periode haft alle vores børn og unge udvalgs møder virtuelt. Det blev så heldigvis hurtigt åbnet op for fysiske møder igen, det synes jeg ikke man kan byde de her forældre. At man skal sidde gennem en skærm og få anbragt sine børn...(Socialrådgiver 2, Bilag 4 s. 17)

At hun siger, at alle deres børn og unge udvalgs møder på et tidspunkt under corona foregik virtuelt, vækker undren men også harme. Det må virkelig have været svært, at sidde som forældre bag en skærm, og få sådan en afgørelse. Det er det mest indgribende der kan ske i ens familieliv også sker det bag en skærm. Corona eller ej, så findes dette kritisabelt. Det ovenstående udsagn lægger op til debat omkring, hvilke møder der er etisk forsvarlige, at udføre bag en skærm. Aristoteles siger nedenstående om etik:

Etik er en kritisk refleksion over vore forestillinger om, hvad der er den rette eller gode menneskelige handlemåde og livsførelse. En sådan refleksion er tilsyneladende særligt nærliggende, når det ikke længere er selvfølgeligt, hvad der er godt (Busk, Madsen & Schulin 2011 s. 11)

Etisk refleksion omhandler, at være oprigtigt nysgerrig på, hvordan man skaber det gode liv for den anden og for fællesskabet (Busk, Madsen & Schulin 2011 s. 39) I det ovennævnte udsagn sidder forældrene i en særdeles emotionel og kompleks situation, hvor der er blevet truffet en beslutning om, at de skal sidde bag en skærm og potentielt få deres barn anbragt, grundet den daværende corona situation. Man kan spørge sig selv om hensynet til corona smitte bør vægte højere, end at forældrene har mulighed for, at komme til orde ved et fysisk møde, i Børn og unge udvalget? Når socialrådgiver 2 siger, at det kan man ikke byde forældrene, er dette med til at illustrere at hun også forholder sig kritisk til denne måde, at gribe tingene an på.

9.3 Virtuel § 54 støttepersons ordning

De udvalgte professionelle giver udtryk for, at forældrene fortsat har fået en støtteperson tilbudt, men at det er foregået på andre vilkår end før corona krisen. Dette italesættes i nedenstående af socialrådgiver 1:

...Der har dog skulle tages stort hensyn til corona restriktionerne. Men vurderingen har været at det har været væsentligt. Når det så er sagt, har det været svært at få fat på § 54 personer, da de fleste ikke har ønsket at have fysisk kontakt med et nyt menneske. (Socialrådgiver 1, Bilag 2, s. 13)

Det fremgår af ovenstående citat, at det har været udfordrende, at få fat på § 54 støttepersoner, grundet corona krisen, da de ikke har ønsket at mødes fysisk med nye mennesker. Der reflekteres over, at hun siger de ikke ønskede fysisk kontakt. Der var meget andet af det sociale arbejde der blev udført virtuelt, hvorfor så ikke støttepersons ordningen? Dette kunne have været interessant, at få mere viden om. I relation til dette siger Socialrådgiver 2 nedenstående om afviklingen af støttepersons ordningen, hos dem:

...forældrene og støttepersonerne har selv skulle beslutte om de har mødtes fysisk fx ved at gå en tur, eller om de har snakket sammen over telefonen eller evt. Teams. Meget af støtten foregår i forvejen telefonisk. Og alle mine møder med støttepersoner er foregået virtuelt (Socialrådgiver 2, Bilag 4, s. 9)

Ordlyden er en lidt anden her. Der gives udtryk for, at forældrene og støtte personerne selv har skullet tage stilling til hvordan de ønskede, at forløbet skulle afvikles. Det virtuelle aspekt inddrages her. Når det lægges ud til forældrene, at de selv må beslutte mødeformen, er det en måde at inddrage dem på. Det er dog værd, at nævne at deres møder i forvejen ikke er bundet op på, at skulle afholdes på kommunen. Støttepersonen er ansat af forvaltningen, men fungerer ellers uafhængigt af denne.

9.4 Potentiale i det sociale virtuelle arbejde

Man kan reflektere over om udviklingen i moderne kommunikationsmidler, samt den igangværende Corona krise er med til, at skubbe os i retning af nye og måske nemmere måder, at mødes på i fremtiden? Mange af de tiltag der blev vedtaget under corona krisen, blev sat i værk for, at løse nogle af de akutte udfordringer, som var en konsekvens af nedlukningen (Tænk tanken Mandag Morgen 2020 s. 17). Af en undersøgelse kaldet *'Innovation på socialområdet læring i en krisetid'* fremgår det, at de corona relaterede nyskabelser ser ud til, at have varigt potentiale. Der er 85 % af de sociale organisationer i undersøgelsen, der vil lade deres nyskabelser fortsætte efter Corona. (Tænk tanken Mandag Morgen 2020 s. 17) Under de 3 interviews blev der spurgt ind til om de professionelle så potentiale i, at nogle møder udføres virtuelt i fremtiden. Socialrådgiver 2 lagde ud med, at sige nedenstående, om hendes syn på dette:

Jeg har også tilbudt alle forældrene at de jo selv må bestemme, når det her engang er på den anden side, om det er nemmere med et virtuelt møde. Så må vi holde nogle af møderne virtuelle og nogle af møderne fysisk. Jeg har jo forældre der bor på djursland og sjælland og alt mulig andet og det er langt at køre for en times møde. (Socialrådgiver 2, Bilag 4, s. 12)

Med afsæt i det ovenstående kan det udledes, at socialrådgiver 2 har vurderet, at den virtuelle mødeform ser ud til, at have potentiale, i forhold til det fremadrettede arbejde med forældrene. Hun har blandt andet fokus på det tidsmæssige og det geografiske aspekt, der er forbundet med at skulle møde fysisk op på kommunen. Det er netop det et virtuelt møde kan. Det kan bidrage til, at overkomme den geografiske og tidslige distance. Gennem et virtuelt møde bliver det muligt for socialrådgiveren, at komme tættere på, da hun jo kun er et klik væk (Gusak 2015 s. 31). Hun siger endvidere, at hun har tilbudt alle forældre selv at bestemme hvilken mødeform de ønsker, når corona er overstået. Dette illustrerer, at hun søger at inddrage forældrene i beslutninger, i forløbet. De får på denne måde lov til, at spille en vigtig rolle i 'innovationen'[De fremtidige virtuelle møder] (Tænk tanken Mandag Morgen 2020 s. 23). Dette henleder tankerne på Sherry Arnsteins '*Participation ladder*' (Arnstein 1969). Hvis forældrene får lov til at være medbestemmende, i forhold til mødeformen, befinder vi os på et af inddragelsesstignens højere trin. Der henvises her til trin 6 kaldet for '*Partnership*' (Arnstein 1969 s. 217) Arnstein beskriver inddragelsen på dette trin som:

Citizens can enter into a partnership that enables them to negotiate and engage in trade offs with power-holders. (Arnstein 1969 s. 217)

I forhold til mulighederne, i forhold til, at udføre virtuelle møder, i fremtiden sagde Socialrådgiver 1:

Det tænker jeg bestemt at der er. Ihvertfald i forhold til interne møder, noget tværfagligt hvor man er ligeværdige. Der tænker jeg det kan være en rigtig god ide fordi tidsmæssigt er det kortere, der er ikke så meget snak og kaffe drikken og sådan. (Socialrådgiver 1, Bilag 2, s. 20)

Den faglige koordinator blev også spurgt ind til hendes mening om potentialet i, at udføre nogle virtuelle møder i fremtiden, hun sagde:

...Det tænker jeg da bestemt er en mulighed. Vi har absolut kunne holde nogle møder, både tværfagligt men også møder med børnepsykiatrien på skype. Så der er nogen ting hvor man også har sparet noget tid tænker jeg... (Faglig koordinator, Bilag 3, s. 11)

I de professionelles udtalelser tegner der sig et mønster af, at der ses potentiale i afholdelse af virtuelle møder med samarbejdspartnere, og i den ligeværdige relation, i fremtiden. De 3 professionelle identificerer alle et tidsbesparende element, i forbindelse med den virtuelle mødeform. Taget deres stillingsbetegnelser i betragtning, er tanker om mere effektivitet ikke så mærkelige, da dette er indlejret i socialrådgiverrollen. I deres placering som velfærdsstatens frontmedarbejdere - er de direkte berørt af det dobbeltsidede pres der er på den offentlige sektor. Der henvises her til fokus på øget effektivitet, højnelse af kvaliteten, men også et fokus på besparelser (Johansen 2013 s. 66)

Det er her værd, at nævne at det kun er socialrådgiver 2 der giver udtryk for, at hun ser potentiale i, at afholde virtuelle møder med forældrene til anbragte børn. De 2 andre professionelle er af en lidt anden opfattelse, hvilket vil blive uddybet, i det nedenstående.

9.5 Man går glip af for meget...

Adspurgt til om Socialrådgiver 1 ser potentiale i, at afholde virtuelle møder med forældre til anbragte børn i fremtiden, sagde hun:

Nej. Den der relation med dem, og at vi aflæser hinandens kropssprog og sådan, det er for vigtigt til at kunne foregå online (Socialrådgiver 1, Bilag 2 s. 21)

Der gives her udtryk for, at hun foretrækker at sidde overfor forældrene, således at begge parter [både socialrådgiver 1 og forældre] kan få alt med (Socialrådgiver 1, Bilag 2 s. 21). Der lægges her vægt på, at den analoge kommunikation er svær at få med bag en skærm. Her henvises til tonefald, gestus, kropsholdning mv (Hermansen, Løw & Petersen 2013 s. 77). Når man sidder bag en skærm risikerer man, at gå glip af mange vigtige non verbale informationer. Tilbage i 2015 blev der udarbejdet et forskningsprojekt kaldet teledialog projektet, *Digitalisering af socialt arbejde - udvikling eller afvikling* (Gusak 2015). Af dette projekt fremgår det, at de interviewede socialrådgivere i dette projekt også fremhævede vigtigheden af fysiske møder, med bl.a anbragte unge. De udtrykker ligesom socialrådgiver 1, at det er vigtigt at kunne se hinanden i øjnene, læse hinandens udtryk, aflæse kropssprog mv., når der skal træffes essentielle beslutninger. Det førnævnte er svært at observere under et virtuelt møde (Gusak 2015 s. 30). I tråd med socialrådgiver 1s ovenstående udtalelser, tilslutter den faglige koordinator sig, og siger:

...jeg tror stadigvæk at det er væsentligt at man med borgerne mødes fysisk. jeg er ikk helt overbevist om at det altid er godt på skærmen. Det tænker jeg ikke. Det har været en nødløsning, for ikke at miste kontakt til vores borgere. (Faglig koordinator, Bilag 3, s. 11)

Den faglige koordinator kalder de virtuelle møder for en nødløsning, hvilket findes meget sigende, ift. hendes opfattelse af virtuelt socialt arbejde under corona. Der har ikke været andre muligheder, hvorfor man har været nødt til at gøre det virtuelt. Når hun bruger et ord som nødløsning, tolkes det som, at hun hellere vil være fri for dette, og lade tingene blive ved det gamle. I den danske ordbog står der, at ordet nødløsning betyder en mindre god løsning, som man griber til som det sidste, hvis andre og bedre muligheder er udtømt. (Nødløsning 2021)

Filosoffen Emmanuel Levinas søger, at forklare hvorfor vi værdsætter det fysiske møde så højt. Han mener, at fraværet af ansigt til ansigt møder indebærer et menneskesyn, der ikke anerkender den anden i mødet som særlig. Mødet med den anden fordrer en etisk appel om ansvarlighed, og udstikker grænser for hvad der er tilladeligt, overfor en anden person. (Gusak 2015 s. 30) Levinas bruger her ordet *etik* på en utraditionel måde. Han er af den overbevisning at etikken foreligger i en given, konkret situation, som ikke levner os noget valg. I det fysiske nærvær mellem mig og den anden rammes jeg af denne etik, i det jeg stilles overfor den andens ansigt er tvunget til at respondere, da selv manglende respons er respons. Levinas taler om at man står til disposition for den anden i mødet. (Aasland 2009 s. 22) Han mener derfor, at det er væsentligt at mødes fysisk i stedet for virtuelt, da et fysisk møde muliggør anerkendelse, samt etisk ansvarlighed. (Gusak 2015 s. 30)

Af ovenstående fremgår det, at corona krisen medførte, at man blev nødt til at tænke nyskabende og innovativt i forhold til det sociale arbejdes udførsel. Der skete en digital omstilling, og de professionelle skulle arbejde hjemmefra, via virtuelle platforme. Denne mødeform kan betegnes som innovativ på socialområdet, da det kan være med til at skabe mere effektiv for kommunen, men også mere livskvalitet for de borgere der har svært ved et fysisk møde, på kommunen. De professionelle identificerer alle potentiale i, at udføre noget af deres arbejde på denne måde, i fremtiden. De fremhæver også udfordringer, herunder sensitiviteten ift. afvikling af svære samtaler, såsom børnesamtalen og virtuelle børn og unge udvalgmøder. Det fremhæves endvidere, at man risikerer, at gå glip af mange vigtige ting, såsom aflæsning af hinandens kropssprog, under et virtuelt møde.

9.6 Samvær mellem forældre og børn på nye måder

I 2 af kommunerne fortæller de professionelle, at samvær mellem de biologiske forældre og deres børn blev gennemført som før Corona, dog under hensyntagen til de udstukne corona restriktioner. Socialrådgiver 2 sagde nedenstående om afvikling af samvær hos dem:

..vi har opfordret dem [Forældrene] til at holde afstand. Men det er deres børn, så vi kan ikke sige de ikke må kramme eller andet, men vi opfordrer dem til at holde afstand, få sprittet af, skift tøj efter samvær og sådan. Også har samværet været flyttet udenfor, det blev det allerede i foråret. Så vi ikke benyttede vores samvær lejlighed og vores samværs lokale. Vi afholdt samvær på legepladser og sådan, og det blev taget godt imod (Socialrådgiver 2, Bilag 4, s.15)

Den faglige koordinator giver i det nedenstående, en beskrivelse af deres fremgangsmåde ift. afvikling af samvær under corona:

...uanset om der er corona krise eller nedlukning så har forældrene ret til at se deres barn, og barnet har ret til at se forældrene. Så det gjorde vi på nøjagtigt samme måde som vi hidtil har gjort. Det vi forsøgte at sikre os det var, at hvis der hjemme hos far og mor var symptomer så skulle man tjekkes inden. Det samme gjaldt hos plejeforældrene... (Faglig Koordinator, Bilag 3, s. 6)

I disse 2 kommuner identificeres et fokus på, at arbejde smitteforebyggende, forud for samværet mellem forældre og børn. Den beskrevne fremgangsmåde stemmer overens med de udstukne retningslinjer for håndtering af Covid-19. Det fremgår af disse, at forud for besøg eller aftalt fremmøde, skal familien kontaktes telefonisk af den der skal afholde mødet med dem. De skal her spørges ind til, om de i husstanden har symptomer på coronavirus (Socialstyrelsen 2021 s. 22).

Yderligere beskrives det, at samværet har været flyttet udenfor, hvilket også stemmer overens med de udstukne retningslinjer for samvær på anbringelsesområdet. Der står blandt andet heri, at den anbringende kommune bør være konkret og handlingsanvisende ift. samværet, ift. valg af sted og aktiviteter, det kan blandt andet være at gå en tur eller lign. udenfor (Socialstyrelsen 2021 s. 26)

9.7 Aflysning af samvær

Under interviewet med socialrådgiver 1, fortalte hun noget interessant om afviklingen af samvær hos dem, under corona. Indledningsvist sagde hun nedenstående:

Det var rigtigt svært. fordi der skete det at vores lovgivning blev suspenderet. Altså lovgivningen i forhold til samvær. Her gik vi ind og skrev til alle forældrene at nu ville samværet blive suspenderet og der kunne ikke klages over denne afgørelse.... (Socialrådgiver 1, Bilag 2, s. 17)

Hun tilføjer hertil, at de fik mange reaktioner på dette, men forbavsede at de ikke fik flere. Folk accepterede det og begyndte at anvende virtuelle muligheder som Skype og Facetime, til at se deres børn (Socialrådgiver 1, Bilag 2, s. 17). Dette udsagn giver anledning til refleksion, først og fremmest

fordi, at hun siger at lovgivningen i forhold til samvær blev suspenderet, og at dette ikke kunne påklages. Under corona krisen var der ingen bekendtgørelser eller lignende som suspenderede lovgivningen på socialområdet, i forhold til samvær. Der blev dog udarbejdet nogle bekendtgørelser på området der gav kommunen mulighed for, at fravige deres forpligtelser, hvis det blev vurderet nødvendigt, i forhold til Corona situationen. Der kan eksempelvis henvises til bekendtgørelse 218.

Den 17.03.2020 blev der udsendt en orientingsskrivelse til samtlige kommuner, hvori de blev orienteret om den ovennævnte nye bekendtgørelse 218 (Social og indenrigsministeriet 2020 s. 1). Det fremgår af denne, at serviceloven, socialtilsynsloven og lov om retssikkerhed og administration på det sociale område ikke var sat ud af kraft, men at bekendtgørelsen gav kommunen mulighed for i konkrete situationer at fravige den gældende lovgivnings bestemmelser, inden for nærmere udstukne rammer (Social og indenrigsministeriet 2020 s. 2). På daværende tidspunkt stod der nedenstående om muligheden for, at suspendere samvær mellem forældre og børn, i bekendtgørelse 218:

kommunalbestyrelsen kan træffe afgørelse om, at et planlagt samvær efter § 71, stk. 2-6 i lov om social service midlertidigt udøves på en anden måde, herunder ved elektronisk kommunikation, eller ved at samværet midlertidigt suspenderes, hvis betingelserne i § 1, stk. 2 og 3, er opfyldt, jf. dog §§ 9 og 10. (Bekendtgørelse nr. 218 § 6)

Det er dog værd, at tilføje til ovenstående, at der i bekendtgørelse 218 står, at kommunerne skal gå ind og lave en konkret og individuel vurdering i forhold til den enkelte borger og dennes behov for hjælp og støtte mv, således at der ikke sker begrænsninger i denne... (Bekendtgørelse nr. 218 § 10) Dette vil sige, at kommunen ikke bare kunne gå ind og træffe en generel beslutning om, at al samvær skulle aflyses. Det er derfor tankevækkende, at socialrådgiver 1 i ovenstående giver udtryk for, at de tog en generel beslutning om, at aflyse al samvær. Dette kan ses i relation til et notat udsendt af Dansk socialrådgiverforening 30 Marts 2020 (Dansk socialrådgiverforening 2020 s. 8) Der står heri, at der i den første del af tiden med corona nedlukning har været en del problemer med samvær mellem anbragte børn og forældre, da samværet i flere kommuner er blevet helt annulleret (Dansk socialrådgiverforening 2020 s. 8)

Denne problematik fremhæves også i en artikel bragt på Information.dk, kaldet '*Corona har fået kommuner til, at aflyse anbragte børns samvær med deres forældre*' (Dahlin & Friis Wang Marts 2020). I denne artikel fremhæves lignende problematikker ift. aflysning af samvær under corona. Det fremgår, at flere kommuner landet over har udskudt eller aflyst alle anbragte børns samvær med deres forældre for at begrænse smitten med Covid-19. Social og indenrigsministeriet erkender over for

Information.dk, at dette er sket i flere tilfælde uden lovhjemmel. Ministeriet skriver i et svar til Information nedenstående:

Også for kommunerne har det været en ny og svær situation at forholde sig til, og derfor lavede nogle kommuner hurtigt retningslinjer for at forsøge at begrænse smitten. (Dahlin & Friis Wang Marts 2020)

Socialministeriet understreger i denne artikel, at der ikke har været noget sundhedsfagligt grundlag for, at suspendere al samvær (Dahlin & Friis Wang Marts 2020). Information har været i kontakt med 4 familier hver sin kommune, der beskriver at de ikke måtte have samvær de næste to uger, grundet corona. En af forældrene fortæller, at hun blev så trist, at hun ringede til sin mor og tudbrølede. (Dahlin & Friis Wang Marts 2020)

Af ovenstående fremgår det, at der er flere kommuner landet over der har valgt, at aflyse al samvær mellem forældre og børn, under Corona krisen (Dahlin & Friis Wang Marts 2020) Socialrådgiver 1 giver udtryk for, at dette også var tilfældet, i hendes kommune. Der identificeres flere problematiske ting forbundet med dette. Ved at aflyse al samvær mellem forældre og børn, tilsidesætter man både forældre og børns behov for at se hinanden. Som beskrevet i problemfeltet så kan forældrekontakt, under et anbringelsesforløb have god effekt på flere måder (Egelund & Hestbæk 2003). Men ikke kun det, så tilsidesættes deres juridiske ret til, at se hinanden, under et anbringelsesforløb (Lov om social service § 71 stk. 1)

9.8 Når plejefamilien stiller sig på bagbenene ift. samvær

I interviewene med de 3 professionelle gav de alle 3 udtryk for, at der har været udfordringer med afviklingen af samvær mellem plejebørn og deres biologiske forældre, under corona. I interviewet med socialrådgiver 1, fortæller hun nedenstående om dette:

... plejefamilierne især, de var fuldstændig vanvittige. De ville ikke tillade at barnet var ude i omgang med andre, tænk nu hvis det kom tilbage med corona. De ville ikke have forældrene ind i huset, og de argumenter de kom med, det var at de var sårbare allesammen. Altså der er tale om blodpropper og sådan. Så det var virkelig et knivsæg vi balancerede på der...(Socialrådgiver 1, Bilag 2, s. 17)

I tråd med dette sagde socialrådgiver 2:

...Jeg har oplevet nogen plejeforældre der kunne stritte over at plejebarnet skulle hjem til den biologiske familie og være...(Socialrådgiver 2, Bilag 4, s. 17-18)

I disse 2 citater identificerer de professionelle udfordringer med afviklingen af samvær på normal vis, grundet plejeforældrenes bekymring for, at blive smittet med Coronavirus. Der fremhæves her et etisk dilemma der har resulteret i, at de har stået i et krydspres mellem at skulle honorere forældre og børns juridiske ret til samvær (Lov om social service paragraf 71 stk. 1) samtidig med at skulle tage hensyn til plejefamiliens bekymringer ift. deres sårbarhed overfor evt. corona smitte. Michael Lipsky mener, at krydspreset opstår når der er modstridende forhold til stede, som beskrevet i ovenstående (Østergaard Møller 2012 s. 167). Fordi hvad vægter højest? Forældre og børns juridiske ret til samvær, eller plejeforældrenes ve og vel?

Endnu en ting der gik igen i interviewene med de professionelle var, at nogle plejeforældre kunne finde på, at bruge corona som undskyldning for, at plejebarnet og de biologiske forældre ikke skulle have samvær. Socialrådgiver 1 sagde nedenstående om dette:

...nogen gange bekom det dem også vel at de var fri for at gennemføre samvær under Corona. Det er svært at sige fordi det er et postulat. Men jeg er nødt til at sige det og jeg ved godt, at det ikke lyder pænt. men så var de fri for at bøvl med de her lidt skæve forældre, lidt trælse forældre, de her forældre der lugter og er beskidte (Socialrådgiver 1, Bilag 2, s. 18).

Dette er et interessant udsagn, fordi der heri fremhæves 2 væsentlige ting. Plejeforældrenes modvilje mod at børnene skulle have samvær med de biologiske forældre, men det belyses også, at det at være forældre til et anbragt barn kan være præget af stigmatisering. Dette kan ses i relation til Goffmans teori om stigma, og det stigma han kalder for '*de karaktermæssige fejl*' (Goffman 2009 s. 20)

I forhold til ovennævnte findes det relevant, at inddrage Social og indenrigsministeriets orienteringsskrivelse om plejebørns samvær med biologiske forældre under Covid-19 (Social og indenrigsministeriet 2020 s. 1). Det fremgår af denne, at social og indenrigsministeriet på daværende tidspunkt fik mange henvendelser der relaterede sig til plejebørns samvær med deres biologiske forældre, ift. smitte med Covid-19. Ministeriet skriver, at de er klar over plejeforældrenes bekymring, hvorfor det udspecificeres hvilke regler der gør sig gældende ift. samvær (Social og indenrigsministeriet 2020 s. 1). De skriver endvidere, at det er vigtigt, at være opmærksom på at de børn og unge, der bor i en plejefamilie, ofte har særligt behov for støtte, især i en corona tid, der indebærer voldsomme omvæltninger i hverdagen. Her kan et besøg fra familien bidrage til tryghed og stabilitet (Social og indenrigsministeriet 2020 s. 1). At der er udsendt ovennævnte skrivelse til samtlige

kommuner mv, er med til at vise, at samvær mellem plejebørn og deres biologiske forældre under Corona, var et område præget af udfordringer.

Ovenstående peger i retning af, at der ses en vis kommunal variation på området i forhold til afvikling af samvær mellem anbragte børn og deres forældre, under Corona. I 2 af kommunerne blev der afholdt samvær, men i kommune 1 identificeres problemer med afviklingen af samvær, da der gives udtryk for, at de aflyste al samvær uden klageadgang. De professionelle giver endvidere udtryk for, at der var udfordringer med, at etablere samvær mellem anbragte børn i plejefamilier og deres biologiske forældre, grundet plejeforældrenes bekymringer ift. corona smitte.

9.9 Delkonklusion

Fundene i dette analysekapitel peger på, at Corona krisen medførte, at man var nødt til at tænke i nyskabende og innovative baner ift. udførelsen af det sociale arbejde. Dette medførte at meget af det sociale arbejde blev udført virtuelt. De professionelle har hovedsageligt anvendt TEAMS platformen. Den virtuelle mødeform kan betegnes som innovativ på det sociale område, da den kan skabe mere effektivitet for kommunen, og mere livskvalitet for de borgere, der har svært ved et fysisk møde. De professionelle giver alle udtryk for, at de ser potentiale i, at noget af deres arbejde udføres virtuelt, når krisen er slut. Begrundelserne er, at der er et tidsbesparende element i det og knap så meget kaffedrikkeri og snik snak. Der fremhæves også udfordringer ift. den virtuelle udførelse af socialt arbejde. Her henvises til sensitiviteten ift. afvikling af svære samtaler [Børnesamtaler, samt børn og unge udvalgs møder] Men også at man under et virtuelt møde risikerer at gå glip af meget, herunder aflæsning af hinandens kropssprog.

De professionelle fortæller, at forældrene blev tilbudt en § 54 støtteperson. Corona havde dog den indvirkning, at det kunne være svært, at få fat på nye støttepersoner.

I forhold til afvikling af samvær mellem forældre og anbragte børn under corona, kan det udledes af de professionelles udsagn, at der var en vis kommunal variation på dette område. 2 ud af 3 professionelle gav udtryk for, at samvær blev afviklet som normalt, under hensyntagen til gældende corona restriktioner. Socialrådgiver 1 fortalte derimod, at al samvær blev aflyst hos dem, og at forældrene ikke kunne påklage dette. Der fremhæves lignende problematikker i en artikel bragt på Information.dk og et notat udsendt af DS [Dansk socialrådgiverforening] Dette peger på, at der var nogle kommuner, der havde problemer med, at overholde lovkrav ift. afvikling af samvær under Corona, herunder kommune 1. Ydermere peger fundene i projektet på, at de professionelle havde problemer med at etablere

samvær mellem anbragte børn i plejefamilier og deres biologiske forældre, grundet plejeforældrenes bekymringer ift. corona smitte.

10. Konklusion

Den overordnede problemformulering der søges besvaret gennem ovenstående interviewanalyse lyder som beskrevet i nedenstående :

Hvordan griber de professionelle samarbejdet med forældre til anbragte børn an? Og hvilken indvirkning havde corona krisen på dette samarbejde?

I analysekapitel 1 og 2 søges det, at besvare den første del af problemformuleringen der lyder: Hvordan griber de professionelle samarbejdet med forældre til anbragte børn an? Det fremgår af analysekapitel 1, at begge professionelles forforståelser er præget af tanker om forældrenes egen barndom. Måden dette italesættes på er forskellig. Socialrådgiver 1 udviser bevidsthed om, at måden hun taler på kan virke fordomsfuld, hvorfor hun bevæger sig forsigtig omkring emnet omsorgssvigt. Socialrådgiver 2 er mere ligefrem og kalder forældrene '*små omsorgssvigtede børn*' hvilket virker stigmatiserende og forudindtaget.

Begge professionelle lægger vægt på anerkendelse og tillid i deres relation, til forældrene. Socialrådgiver 1 betegner plejefamilien som vikar for de biologiske forældre, og fremhæver betydningen af at forældrenes bidrag til forløbet. I tråd med dette siger Socialrådgiver 2, at de biologiske forældre kender deres børn bedst, hvilket hun søger at bruge. Dette vidner om, at begge professionelle giver udtryk for, at de anerkender forældrene, på trods af anbringelsen. Socialrådgiver 2 taler om, at lægge myndighedsrollen fra sig, i mødet med forældrene, for at skabe tillid. Dette illustrerer at hun er bevidst om hendes magtposition, samt hvordan hun bestrider denne.

Fundene i analysekapitel 2 peger på, at alle 3 professionelle giver udtryk for, at have fokus på forældreinddragelse. I forhold til måden de professionelle griber dette an på fremhæves empowerment og samskabelse.

I forhold til støttemulighederne til forældrene, tegner der sig ikke et entydigt billede. De professionelle giver alle udtryk for, at forældrene tilbydes en § 54 støtteperson. Men der ses kommunal variation i forbindelse med udarbejdelsen af den lovpligtige § 54 stk. 2 forældre handleplan. 2 ud af 3 professionelle fortæller at planen udarbejdes hos dem, mens socialrådgiver 1 giver udtryk for, at hun ikke udarbejder denne. Dette kan ses i relation til de problematikker der fremhæves i nogle af

undersøgelserne oppe i problemfeltet. I en af undersøgelserne fremgår det, at forældrene sjældent eller aldrig får en forældre handleplan (Faye Jacobsen 2019 s. 8) Mens den nyeste undersøgelse på området fremhæver, at det ikke er i alle sager der foreligger en forældre handleplan (Ankestyrelsen 2021 s. 39) Socialrådgiver 1 giver udtryk for, at den manglende udarbejdelse af handleplanen skyldes tidspres og høje sagstal. Hun giver dog udtryk for, at hun gerne vil arbejde mere med forældrene, end hvad der er muligt indenfor hendes handlingsmæssige råderum.

I analysekapitel 3 var fokus på, at besvare sidste del af problemformuleringen der lyder '*...hvilken indvirkning havde corona krisen på dette samarbejde?*'. Fundene i dette analysekapitel peger på, at Corona krisen medførte, at man var nødt til at tænke i nyskabende og innovative baner ift. udførelsen af det sociale arbejde. Der skete en digital omstilling, hvilket medførte at meget af det sociale arbejde blev udført virtuelt. De professionelle har hovedsageligt anvendt TEAMS platformen til de virtuelle møder. De har under Corona udført virtuelle opfølgningssamtaler, børnesamtaler, støttepersons samtaler, samt virtuelle børne og unge udvalgsmøder. Mødeformen kan betegnes som innovativ på socialområdet, da den kan være medvirkende til at skabe mere effektivitet for kommunen, men også mere livskvalitet for borgere der har svært ved et fysisk møde. De professionelle giver alle udtryk for, at de ser fremtidig potentiale i, at noget af deres arbejdet fortsat udføres virtuelt, når krisen er slut. Begrundelserne er, at der er et tidsbesparende element i det og knap så meget kaffedrikket og snik snak. Der fremhæves dog også udfordringer ift. virtuel udførsel af socialt arbejde. Der henvises her til sensitiviteten ift. afvikling af svære samtaler [Børnesamtaler & virtuelle børne og unge udvalgs møder] Men også at man under et virtuelt møde risikerer at gå glip af meget, herunder aflæsning af hinandens kropssprog.

De professionelle fortæller, at forældrene blev tilbudt en § 54 støtteperson. Corona havde dog den indvirkning, at det kunne være svært, at få fat på nye støttepersoner.

I forhold til afvikling af samvær mellem forældre og anbragte børn under corona, kan det udledes af de professionelles udsagn, at der var en vis kommunal variation. 2 ud af 3 professionelle gav udtryk for, at samvær blev afviklet som normalt, på trods af corona, under hensyntagen til gældende restriktioner. Socialrådgiver 1 fortalte derimod, at al samvær blev aflyst hos dem, og at forældrene ikke kunne påklage dette. Der fremhæves lignende problematikker i en artikel bragt på Information.dk og et notat udsendt af DS [Dansk socialrådgiverforening] Dette peger på, at der var nogle kommuner, der havde problemer med, at overholde lovkrav ift. afvikling af samvær under Corona, herunder kommune 1. Ydermere peger fundene i projektet på, at de professionelle havde problemer med at etablere samvær

mellem anbragte børn i plejefamilier og deres biologiske forældre. Dette var bl.a grundet plejeforældrenes bekymringer ift. corona smitte.

11. Reliabilitet samt validitet i dette speciale.

Når der tales om reliabilitet og validitet så rejser det epistemologiske spørgsmål om objektiviteten af de indsamlede data i analysen. (Kvale & Brinkmann 2009 s. 268) Spørgsmål i forhold til reliabilitet handler om pålideligheden og troværdigheden af de indsamlede data. Et centralt spørgsmål er om det er muligt for andre at reproducere lignende data. Kvale & Brinkmann beskriver reliabilitet i nedenstående:

Reliabilitet vedrører konsistensen og troværdigheden af forskningsresultater; *Reliabilitet* behandles ofte i relation til spørgsmålet om hvorvidt et forskningsresultat kan reproduceres på andre tidspunkter og af andre forskere. (Kvale & Brinkmann 2009 s. 271)

Mit speciale er bygget op om interviewpersonernes personlige erfaringer, meninger og oplevelser i forhold til deres samarbejde med forældre til anbragte børn. Det vurderes at det vil være muligt at reproducere de indhentede data, i dette speciale. Det antages ikke at interviewpersonerne vil ændre deres svar markant, hvis de sad overfor en anden forsker, på et andet tidspunkt. (Kvale & Brinkmann 2009 s. 271) Der er forskellige faktorer, der kan spille ind på om interviewpersonerne vil ændre deres svar. Her kan henvises til tidsperspektivet i det. Spørges der ind til forældresamarbejdet i morgen eller næste måned, antages det, at svarene vil ligne hinanden. Spørges der ind til dette på et senere tidspunkt, fx. om et par år, antages det at svarene vil kunne ændre sig. Der vil kunne være sket lovgivningsmæssige ændringer, det kan også være at interviewpersonerne har reflekteret over tidligere svar, og måske ønsker at modificerer disse. Overordnet vurderes reliabiliteten heri, til at være høj. I forhold til validiteten i dette speciale, handler det om gyldigheden af den viden, der fremgår af de forskellige interviews. Kvale & Brinkmann definerer validitet i nedenstående:

Validitet refererer i almindelig sprogbrug til sandheden, rigtigheden og styrken af et udsagn. (Kvale & Brinkmann 2009 s. 272)

Kort sagt kan man sige, at et gyldigt argument er fornuftigt, velbegrunder, forsvarligt, stærkt samt overbevisende. (Kvale & Brinkmann 2009 s. 272) Ydermere så er det i forhold til validiteten vigtigt, at reflektere over hvorvidt man har undersøgt det man havde til formål, at undersøge. Afspejler observationerne i interviewene, i virkeligheden forældresamarbejdet, i de udvalgte kommuner? Med

udgangspunkt i sådan en åben opfattelse af validitet, kan kvalitativ forskning sagtens føre til valid viden, på et givent område. (Kvale & Brinkmann 2009 s. 272) Det vurderes, at der er blevet undersøgt det som var formålet, fra start. Ydermere så vurderes det, at den kvalitative metode var særligt brugbar, i forhold til dette, da denne har bidraget til, at jeg har kunnet få flere forskellige nuancer med, i forhold til interviewpersonernes personlige oplevelser og meninger. Overordnet set vurderes validiteten i dette speciale til, at være høj. I forhold til validiteten, er det relevant, at nævne at jeg alene udførte, transskriberede og analyserede interviewene. Dette kan være en faktor, der er med til at højne validiteten.

12. Referenceliste

Andersen (2013) *Social innovation og socialt entreprenørskab*. I: R. Posborg, H. Nørrelykke & H. Antczak (Red.) *Socialrådgivning og socialt arbejde. En grundbog*. (2. udg.) Kbh. Hans Reitzels forlag

Ankestyrelsen (2021) *Støtte efter servicelovens § 54 til forældre, hvis barn er blevet anbragt*. Ankestyrelsen.

Arnstein, S. (1969) *A ladder of citizen participation*. Journal of the American Planning Association, 35:4. s. 216- 224

Aasland, G, D. (2009) *Vejledningens etiske forudsætninger*. I: S. Eide, H. Grelland, A. Kristiansen, H. Sævereid & D. Aasland. (Red.) *Til den andens bedste - Om vejledningens etik*. Dansk psykologisk forlag

Bekendtgørelse af Lov om social service, LBK nr 1114 af 30.8.2018

Bekendtgørelse om mulighed for midlertidig fravigelse af forpligtelser for det offentlige og af privates rettigheder over for det offentlige på socialområdet som led i håndteringen af coronavirus sygdom. LBK nr 218 af 17.3.2020

Bekendtgørelse af lov om ophavsret, LBK nr 1114 af 23.10.2014

Bengtsson, T. & Mølholt, A. (2020) *Anonymisering i kvalitative undersøgelser*. I: K. Petersen & L. Ladefoged. (Red.) *Forskning med børn og unge. Etik og etiske dilemmaer*. Kbh. Hans Reitzels forlag

Bilag 1 (2021) Interviewguide

Bilag 2 (2021) Socialrådgiver 1

Bilag 3 (2021) Faglig koordinator

Bilag 4 (2021) Socialrådgiver 2

Bundesen (2013) *Anthony Giddens og det højmoderne liv*. I: S. Juul Hansen (Red.) *Sociologi i socialrådgivning og socialt arbejde*. Hans Reitzels forlag

Busk, C., Madsen, M. & Schulin, B. (2011) *Etik i praksis for socialrådgivere*. VIA systemes.

Børnerådet (2021) *Forkortet udgave af FN's børnekonvention*. Lokaliseret fra:

<https://www.boerneraadet.dk/boernekonventionen/forkortet-udgave-af-fns-boernekonvention>

Dahlin, U. & Friis Wang, L. (23 marts, 2020) *Corona har fået kommuner til at aflyse anbragte børns samvær med deres forældre*. Information. Lokaliseret fra:

www.information.dk/indland/2020/03/corona-faaet-kommuner-aflyse-anbragte-boerns-samvaer-foraelde

Dansk Socialrådgiverforening (2020) *DS vejledende sagstal*. Lokaliseret fra:

<https://socialraadgiverne.dk/fag-og-debat/faglige-fokusomraader/sagstal/ds-vejledende-sagstal/>

Dansk socialrådgiverforening (2020) *Corona-krisens konsekvenser for socialt udsatte*. Lokaliseret fra:

<https://socialraadgiverne.dk/wp-content/uploads/2020/03/2020-03-20-Coronakrisens-konsekvenser-for-socialt-udsatte.pdf>

Djurhuus, L. (2013) *Skriftlighed i socialt arbejde*. I: R. Posborg, H. Nørrelykke & H. Antczak (Red.) *Socialrådgivning og socialt arbejde. En grundbog*. (2. udg.) Kbh. Hans Reitzels forlag

- Egelund, T. & Hestbæk, D. (2003) *Anbringelse af børn og unge uden for hjemmet. En forskningsoversigt*. Socialforskningsinstituttet
- Egelund, T., Christensen, P., Jakobsen, T., Jensen, T. & Olsen, R. (2009) *Anbragte børn og unge - en forskningsoversigt*. SFI - Det nationale forskningscenter for velfærd.
- Egholm, L. (2014) *Videnskabsteori. Perspektiver på organisationer og samfund*. Hans Reitzels forlag.
- Ejrnæs, M. (2015) *Risiko, risikofaktorer og resiliens*. I: T.Erlandsen, N. Rosendal Jensen, S. Langager & K. Elisa Petersen. *Udsatte børn og unge. En grundbog*. Kbh. Hans Reitzels forlag.
- Faye Jacobsen, A. (2019) *Samarbejdet om det anbragte barn. En spørgeskemaundersøgelse blandt 54 støttepersoner*. Institut for menneskerettigheder.
- Frederiksen, L. (2021) *Lovgivning spænder ben for værdig sagsbehandling*. Socialraadgiveren, s. 24.
- Frederiksen, L. (2021) *Hver anden forælder til anbragte børn får ingen støtte*. Socialraadgiveren, s. 34- 38.
- Friis Wang, L. (2018, 24 November) *Tidspres har ført til lovbrud i sagsbehandling af børn, arbejdsløse og handicappede i 15 kommuner*. Information. Lokaliseret fra: www.information.dk/indland/2018/11/tidspres-foert-lovbrud-sagsbehandling-boern-arbejdsloese-handicappede-15-kommuner
- Goffman, E. (2009) *Stigma. Om afvigerens sociale identitet. (2. udg)* Samfundslitteratur.
- Gusak, D. (Maj 2015) Digitalisering af socialt arbejde. Udvikling eller afvikling? *Socialraadgiveren*. 15 (07) sidetal 30-31.
- Guldager, J. (2019) *Kausalitet - forskellige måder at forklare på*. I: M. Ejrnæs & J. Guldager (Red.) *Helhedssyn og forklaring. I sociologi, socialt, sundhedsfagligt og pædagogisk arbejde*. Akademisk forlag.

Harder, M. (2013) *Anerkendelse, empowerment og brugerinddragelse*. I: S. Juul Hansen (Red.) *Sociologi i socialrådgivning og socialt arbejde*. Hans Reitzels forlag

Hermansen, H., Løw, O., & Petersen, V. (2013) *Kommunikation og samarbejde. - I professionelle relationer*. Akademisk forlag.

Hulgård (2016) *Samskabelse - forståelser og koncepter*. I: E. Hulgård, M. Juul- Olsen & E. Nellemann Nielsen. (Red.) *Samskabelse og socialt entreprenørskab. En casebaseret grundbog til professionsuddannelserne*. Kbh. Hans Reitzels forlag

Hulgård (2016) *Socialt entreprenørskab, innovation og samskabelse*. I: E. Hulgård, M. Juul- Olsen & E. Nellemann Nielsen. (Red.) *Samskabelse og socialt entreprenørskab. En casebaseret grundbog til professionsuddannelserne*. Kbh. Hans Reitzels forlag

Høilund, P. & Juul, S. (2015) *Anerkendelse og dømmekraft i socialt arbejde*. Kbh. Hans Reitzels forlag.

Høilund, P. (2006) *Anerkendelsens betydning i anbringelsessager*. I: L. Jørgensen & S. Kabel. *Forældreinddragelse - til barnets bedste*. Børnesagens fællesråd.

Uggerhøj, L. (2004) *Menneskelighed i mødet mellem socialarbejder og klient - ideal eller realitet? I: M. Järvinen, J. Elm, Larsen & N. Mortensen. (Red.) Det magtfulde møde mellem system og klient*. Aarhus universitetsforlag

Jacobsen, M. & Kristiansen, S. (2006) *Goffmans metaforer - om den genbeskrivende og rekontekstualiserende metode hos Erving Goffman*.

Johansen, H. (2013) *Profession og socialt arbejde*. I: R. Posborg, H. Nørrelykke & H. Antczak, H. (Red.) *Socialrådgivning og socialt arbejde. En grundbog*. (2. udg.) Kbh. Hans Reitzels forlag

Järvinen & Mik-Meyer (2003) *Institutionelt skabte paradokser*. I: M. Järvinen & N. Mik-Meyer. (Red.) *At skabe en klient. Ansvar og autonomi i velfærdsstaten*. Kbh, Hans Reitzels forlag

Järvinen, M. & Mortensen, N. (2004) *Det magtfulde møde mellem system og klient. I: M. Järvinen, J. Elm, Larsen & N. Mortensen. (Red.) Det magtfulde møde mellem system og klient.* Aarhus universitetsforlag

Jørgensen, S. (2018) Tillid som samtale fænomen i socialt arbejde. *Tidsskrift for forskning og praksis i socialt arbejde.* 18 (37) s. 16-29

Jørgensen, L & Kabel, S. (2006) *Forældreinddragelse - til barnets bedste.* Børnesagens fællesråd. s. 99-115

Karmsteen, K., Frederiksen, S., Holst Mørch, F., Hestbæk, A. (April 2018) *Kontinuitet i anbringelser - Delrapport 2: Når forældre og forvaltning mødes.* Kbh K. VIVE - Det nationale forsknings og analysecenter for velfærd.

Køhlert, I. (2021) Illustration på forside af dette speciale. Illustration af den hermeneutiske spiral. Illustration af fortolkningsprocessen & tidslinje illustration i corona afsnit.

Kvale, S., Brinkmann, S. (2009) *Interview. Introduktion til et håndværk.* Kbh. Hans Reitzels forlag.

Ladefoged, L. (2015) *Udsatte børn og unge i familiepleje. I: T. Erlandsen, N. Rosendal Jensen, S. Langager & K. Petersen. (Red.) Udsatte børn og unge. En grundbog.* Kbh, Hans Reitzels forlag

Lausten, M. & Andreasen, A. (2021) *Karakteristik af udsatte forældre 2019.* VIVE - Det nationale forsknings og analysecenter for velfærd.

Launsø, L., Rieper, O., & Olsen, L. (2017) *Forskning om og med mennesker. Forskningstyper og forskningsmetoder i samfundsforskning.* 7 udgave. Kbh. Forlaget Munksgaard.

Lov om behandling af personoplysninger, LBK. nr. 429 af 31.05.2000

Lundemark Andersen, M., Nørlund Brok, P. & Mathiasen, H. (2012) *Empowerment på dansk.* Dafolo forlag.

Lundemark Andersen, M. (2017) Empowerment i velfærdsarbejde fordrer professionel læring. *Forskning i pædagogers profession og uddannelse*, 1 (2), s. 37-52.

Mik-Meyer, N & Villadsen, K. (2007) *Magtens former. Sociologiske perspektiver på statens møde med borgeren*. Kbh. Hans Reitzels forlag.

Nødløsning (2021) I: *Den danske ordbog*. Lokaliseret fra:
<https://ordnet.dk/ddo/ordbog?query=n%C3%B8dl%C3%B8sning>

Olesen, Peter, S. & Thoft Carlsen, L. (2018) *Analyse af tekst*. I: S. Peter Olesen & M. Monrad. *Forskningsmetode i socialt arbejde*. Kbh. Hans Reitzels forlag.

Ottosen, J. & Ancher Jensen, M. (2021, 5 Februar) *Tidslinje over corona krisen. Hvad skete hvornår?*
Lokaliseret fra: [Thinkeuropa.dk/politik/tidslinje-over-coronakrisen-hvad-skete-der-og-hvornaar](https://thinkeuropa.dk/politik/tidslinje-over-coronakrisen-hvad-skete-der-og-hvornaar)

Posborg, R. (2013) *Myndighedsudøvelse og sagsbehandling*. I: R. Posborg, H. Nørrelykke & H. Antczak (Red.) *Socialrådgivning og socialt arbejde. En grundbog*. (2. udg.) Kbh. Hans Reitzels forlag

Rask, L.(2014) *Børnesamtalen. Inddragelse af barnets perspektiver - Dilemmaer i myndighedssagsbehandlerens arbejde*. Professionshøjskolen Metropol

Social & indenrigsministeriet (2020) *Orientering om håndtering af COVID-19 på det sociale område*. Social & Indenrigsministeriet.

Social & indenrigsministeriet (2020) *Skrivelse om plejefamilier og samvær under covid-19*. Social & Indenrigsministeriet.

Socialstyrelsen (2021) *Retningslinjer for håndtering af covid-19 på socialområdet*. (8. udg.) Odense: Socialstyrelsen

Socialstyrelsen (2011) *Håndbog om barnets reform*. Odense: Socialstyrelsen.

Socialstyrelsen (2012) *Håndbog om forældresamarbejde*. Odense: Socialstyrelsen.

Svensson, K., Johnson, E & Laanemets, L. (2009) *Handlingsmæssigt råderum i socialt arbejde*. Akademisk forlag.

Sundhedsstyrelsen (2021) COVID-19. Lokaliseret fra: www.sst.dk/corona

Sundhed.dk (2021) *Patienthåndbogen - Covid-19, SARS SoV-2*. Lokaliseret fra: www.sundhed.dk/borger/patienthaandbogen/infektioner/sygdomme/import-og-tropesygdomme/covid-19-sars-cov-2/

Tænketanken Mandag Morgen (2020) *Innovation på socialområdet - Læring i en krisetid*. Kbh. Tænketanken

Vejledning om særlig støtte til børn og unge og deres familier. Vejledning nr. 3 til serviceloven. VEJ nr 9007 af 07.01.2014.

Vikar (2021) I: *Den danske ordbog* (2021) Lokaliseret fra: <https://ordnet.dk/ddo/ordbog?query=vikar>

Østergaard Møller, M. (2012) *Socialrådgiverrollen under aktiveringspolitikken*. I: M. Järvinen & N. Mik-Meyer. (Red.) *At skabe en klient. Ansvar og autonomi i velfærdsstaten*. Kbh, Hans Reitzels forlag

Anvendt reference standard: APA Standard